

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
Egy soros péntek sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitóléc péntek sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Rágalmak a Wekerle kormány ellen.
- Justh Gyula Bécsbe megy.
- Tisztek halálos párbaja.
- A hipnotizált menyasszony.
- Az Aradi Közlöny jubileuma.
- Katasztrófa egy gyógyszerárban.
- A vak Lueger.
- Látogatás két színésznőnél.
- Tarkaságok.

A politika ellen.

Arad, december 28.

A budapesti kávéházakban kettészakadtak a márványasztalok, olyan vadul csaptak le rájuk a politizáló öklök. A vidéki márványasztalokat nem fenyegette ez a veszedelem, pedig nem is voltak olyan valódi és olyan erős márványból, mint a fővárosiak. A vidéki márványasztalok körül együtt itta a halványszőke meg a cigánybarna lét a függetlenségi politikus a szabadelvű párt maradékával és fölindulás nélkül olvasta a politikát meg egyebet. Olvasott a színházi politikáról meg a politikai színészetéről, anélkül, hogy egyikért, vagy a másikért disputálni, a lelkét kitenni kedve lett volna. Közömbösen olvasta az olyan tudósításokat, amelyek szerint „az egész ország lázas izgalomban lesi a politika új fordulatát.” Holott ha megtapogatta magát, szétnézett az asztalnál, kitekintett az utcára, s végiggondolt mindazokon, a kikkel aznap dolga volt, akikkel kereskedett, pört vitt, vagy konzultált:

egy izét se fedezhette föl annak a láznak, annak az izgatottságnak.

Es most az antipolitikát, amely itt a vidéken rég beleült a lelkekbe, a fővárosban, kiváló emberek, szellemi nagyságok hirdetik. Schwarz Gusziáv egyetemi tanár nyílt levelet intéz Herczeg Ferenchez, a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnökéhez. Tegyen róla, hogy az ujságírók abban hagyják a politikának, csitri politikusoknak, üres naphősöknek véget nem ígérő kultuszát. Tegyék a mindenre rátehenkedő politikával egy jogúvá a sajátóban a tudományt, a közgazdaságot, az irodalmat. Es rá, mintegy feleletül, Herczeg Ferenc ugyanabban az ujságban kiméletlen ötletekkel tapos a politika erkölcsstelenségein, félszégein, üresfejűségén.

Kisvárosi sajtó-nagyságok szokására ütne, ha ilyenkor fellapoznók a multat: hiszen mi ezt már rég mondtuk! Ha meg is mondtuk, minden másként szól, ha más időkben és más emberek ejtik ki. Az azonban mégis följegyezni való, hogy a vidéken a politikától s egyben a politikusoktól való elfordulás régebben következett be, mint odafönn.

Csak azt az egyet vegyük illusztrációul: hová lettek a városi közgyűlések politikai vitái! Pedig valamikor ezzel erősen fűtötték a közgyűlési termet. Néha még igen értékes, régi barátságok, sokszor rokoni szálak is megperzselődtek belé. Most nincsenek. Az utolsó akkor készült, a mikor egy azon közgyűlésen egy szabadelvű

párti, meg egy függetlenségi párti politikus akart két, egymással hegynek álló indítványt tenni. Az utolsó pillanatban azonban megegyeztek: „hagyd el a te indítványodat, s én elhagyom a magamét.” Ugy is lett. Mindenki örült neki. Senki se vádolta a maga elvének emberét, hogy az kényelemszeretetből, az idegek kimélese miatt oserben hagyta a fegyverét.

Es azóta se vitáztak. A szomszéd törvényhatóságok „kedves barátaink és atyáncfiai” átiratai már nem paszkolnak vihart. Sőt már át se írnak kedves barátaink és atyáncfiai. Ugy látszik nekik is megvirradt a belátás.

„Nem érdemes — azokért”. A politika megünasában körülbelül benn van ez a gondolat. Hiszen a politika maga, a törvényalkotás mestersége nem lehet közömbös. De az a politika, amely a bennük szereplő személyek összeségét jellemzi, hidegen hágy. Nem érdemes miattuk összeveszni, egymás becsületét lékelni, haragba keveredni, hiszen a mi izgalmainkat azok a maguk egyéni érvényesülésére, a maguk emelkedésére használják föl, csak úgy, mint a balek ujsághasábokat.

Nincs is itt igazi politika, — csak képviselőválasztáskor. Még akkor sincs. A legtöbbször rideg érdekjáték az is. Azt a jelöltet keressük, aki a legtöbbet hozhatja nekünk. Ha már a nyomorult Temesvár elorozza előlünk a miniszterelnököket, más városok meg a minisztereket, mi a jó kijárót ke-

Az arany csésze.

Irta: Kanizsal Ferenc.

Attól az időtől kezdve, hogy I. Obrenovits Milán megölette Karagyorgye Petrovics Györgyöt, Szerbiának a török járom alól felszabadítóját, a vérontás jegyében folytatódott tovább ennek a szegény kis országnak a története. Böven ömlött a „orni” Karagyorgyevók vére Szendrő váránál és nemsokára, 1858 ban, mikor I. Obrenovits Milán a változott körülmények folytán másodizben lett Szerbia fejedelme (III. Milán néven) — a Radovanovicsok lemeszárolták és most meg Obrenovits-vér folyt a topsideri parkban.

Utána, 1868-ban, a negyedik Obrenovits következett, az a bohémfejedelem, aki Milán néven volt nevezetes.

Ennek a IV. Milánnak idejébe esik ez a történet, amit itt alább elmesélünk.

Harmadik Milánt, mint említettük, a Radovanovicsok ölték meg a Karagyorgyevók felbujtására. Ugy volt, hogy egy Karagyorgyevó lesz az utódja, annál inkább, mert Szerbiában azt hitték, hogy kivüle már nincs egyetlen Obrenovits sem. Karagyorgyevóék azért ölték meg Milánt, mert abban a hiszemben voltak, hogy így magvát szakítják az Obrenovits di-

nasatiának és egész biztosan ők kerülnek Szerbia fejedelmi székébe.

Amde ketten: Risztios Jován (akit méltán neveztek a szerbek Bismarckjának) és Blazsnevác Milivoj tudták, hogy él Párisban egy fiatal Obrenovits fiú: a kis Milos, a megölt király fiacskája, akit édesanyja, Katargi Mária rejtgetett a francia főváros falai közt. Ők ketten, Risztios és Blazsnevác elhatározták — mert a Karagyorgyevók trónrajutása az ő hatalmuk megszűntét jelentette, sőt életüket veszélyeztette volna — hogy a kis Milost hazahozzák Párisból. Ezt annál könnyebben teheték, mert a szerb katonaság imádta Blazsnevácot és vakon követte akarátát. Így történt, hogy Milánt diadalmasan hazavitték Belgrádba. Blazsnevác ünnepélyesen föleskette ez alkalommal a hadsereget arra, hogy amilyen ellenesége marad a Karagyorgyevóknak, ép oly kitartó, hűséges és vitéz oltalmazója lesz az Obrenovits-családnak.

Blazsnevác tartotta kezében a hatalmat. Az ő közjogi állása a kis Milos hazavitele előtt nem volt meghatározva. Sógori kötelék fűzte a családhoz — ugyanis felesége a megölt III. Milán nővére volt — és ezt a sógorságot jogoimul használta arra, hogy a katonának parancsoljon, hogy felettük fővezéri hatalmat gyakoroljon. Hatalma Milán hazatérével még inkább öregbedett. A kis Obrenovits fiú csak 1872-ben lett nagykoru és addig Blazsnevác

Milivoj Szerbia kormányzója volt. Egyéb-ként a kormányzásának Risztios Jován és Gavrilovics Jován is tagjai voltak, vagyis látszólag ők hárman intézték Szerbia sorsát.

Tényleg azonban úgy áll a dolog, hogy Blazsnevác a külpolitikában engedett csak korlátlan működést Risztiosnak; de a belügyek intézését kizárólag magának tartotta fenn és ami fődolog, ő nevelte a kis Milánt.

Blazsnevác, hogy hatalmát akkor is megtartsa, ha majd Milán nagykoru lesz, a rossz nevelésnek olyan példáját mutatta, amilyenben talán ami II. Lajosunknak lehetett része. A belgrádi konak tivornyák tanyája lett és a kis Milán összes fogalmai az asszonyok, a kártya, a pezegő köréből szerződtek. Milán fizikumának azonban nem nagyon ártott ez a szibarita-nevelés; csak a lelkét dulta föl. Mondják, hogy nagyon ideges ember volt és nem gyógyult ki ebből a bajából akkor sem, amikor 1875. őszén szerelmi házasságot kötött Kecsko orosz ezredes leányával, a csodaszép Natáliával.

Blazsnevác már annyira megszokta a kormányzást, hogy borzadva gondolt arra a percre, ha majd neveltje nagykorúvá vált. Ezt nem lehet a tivornyákkal sem megakadályozni, sem halasztani. Mert hiszen az idő csak mulik és akárhogy, de késedelem nélkül elkövetkezik:

Milán 1872 ben nagykorúvá lett és nem látszott meg rajta az áldozólt éjszakák semmi

ressük. Egyszer olyat, aki odafönn ismerős, hogy a do gainkban eljárjon, egyszer olyat, aki a mi ügyeinket ismeri, annyira, hogy azokat sikeresen noszogattassa.

Nem tudunk mi izgulni? Dehogy nem. A csatornázásért, a villamosért, a vízvezetékért, aszfaltért, s ezeknél még sokkal vicinálisabb ügyekért a velőnkig gyuladunk, vérig verekszünk. Akik kívülről nézik, furcsálhatják, hogy ezekről szólnak a vezércikkék, a politikának szentelt írásművek. Pedig az ilyen cikkek jelentik az igazságot; a politikaiak legtöbbször csak kötelességből adják a fölhevültet. Azokért az olvasó is pattog, a politika változatlanul hagyja az indulatait.

Mi rég benne vagyunk az antipolitikában. Csak néha ráz fel bennünket valami az egykedvűségből, amellyel a parlamenti dolgokat nézzük. A mikor lejönnek közénk emlegetett, már híres politikusok, akiknek neve majd mindennap benne van a képviselőház tudósításaiban, a folyosói csevegésekben, vagy a pártkörök hangulatképeiben, s mi azzal közelebből, egészen közletről megismerkedünk. Ilyenkor elcsodálkozunk: „hát ez a nagy hazánkfia, akinek a nemzet sorsának intézésében naponta oly kiváló rész jut?”

Angol lap a magyar válságról. Londonból táviratozzák: A Times mai vezércikkében a magyarországi helyzettel foglalkozik. A lap kiemeli, hogy az illetékes körök véleménye szerint az önálló bank felállítása lehetetlenség, ha pedig ennek figyelmen kívül hagyásával mégis létesítenék az önálló bankot, ebből Magyarországra mindenféle pénzügyi nehézségek származnának. Nagyon kétséges, vajjon abban az esetben, ha az önálló bank felállítására irányuló ambíciók kielégítést nyernek, a külföldi kapitalisták hajlandók volnának-e ebben az alapításban résztvenni.

Rágalmak a Wekerle-kormány ellen.

Interpelláció egy röpirat miatt. — Andrassy és Wekerle sajtópöre.

Ásvirati tudósítás.

Arad, december 28.

Néhány nappal ezelőtt röpirat jelent meg Budapestén „A Wekerle—Kossuth-kormány panamá” címmel. A röpirat, melynek szerzőjül Habár Mihály van megnevezve, súlyos visszaélésekkel vádolta meg az egész kormányt, azt állítva annak egyes tagjairól, hogy miniszteri állásukat vagyonszerzésre használták fel. A vakmerő hangú röpirat megjelenése után a kormány nyomban hivatalos cáfolatot adott ki, melyben koholmányának mondotta a pamflet minden sorát. Egyes körökben ennek dacára sokat foglalkoztak a röpirattal, amiért Apponyi Albert gróf kultuszminiszter már tegnap kijelentette, hogy a kormány a Ház ülésén szóvá fogja tenni a rágalmakat. Ez ma, két sajtópör megindításával együtt, meg is történt.

A pártkörben és a Házban.

Apponyi kijelentésével egyidejűleg, tegnap este a függetlenségi pártkörben Kossuth Ferenc is megemlítette ezt a brosurát. Hangzott, hogy egyetlen gyanúsító és vádaskodó adat sem felel meg a valóságnak. Az árlejtéseken miadig a legolcsóbb ajánlatot tevő kapta meg a szállításokat. A gödöllői vasut dolgában — melyről szintén ir röpirat — Benyovszky Sándor grófnak semmi érdeke sem volt, mert még csak nem is igazgatósági tag és birtoka sincs azon a vidéken.

— Azt is írja a brosur a többi között, mondotta Kossuth, hogy én azelőtt kedvezőtlen pénzügyi viszonyok között éltem és hogy váltókon nyargaltam. Nos, kijelentem, hogy abban a kedvező helyzetben voltam mindig, hogy soha életemben egyetlen váltót sem irtam alá. Ime, ilyenek a brosur adatai.

A képviselőház mai ülésén azután Barta Ödön képviselő tette szóvá az ügyet. A képviselőházi ülésnek erről a részéről itt következik tudósításunk:

Már a Ház szünete alatt odament Barta Ödön Apponyihoz és megmutatta neki a röp-

iratot. Tutsek Sándor, Justh-párti képviselő, aki tanuja volt ennek a jelenetnek, odaszólt Apponyihoz:

— Ha Andrassy kijelentette, hogy Polónyival nem ül egy kabinetben, amíg nem tisztázza magát Polónyi Géza vádjai alól és sajtópört nem indít, akkor most Andrassytól is el lehet várni, hogy ugyanezt az elvet magára nézve is kötelezőnek fogja elismerni.

— Erről magát Andrassyt kell megkérdezni — válaszolt Apponyi.

Nemsokára ezután megnyílt az ülés, amelynek idevonatkozó részéről itt következik tudósításunk:

Barta Ödön: A közelmúlt időkben — úgy mond — kétszer interpellált. Először a horvát viszonyok, másodsor Aehrenthal illetéktelen beavatkozása miatt. Most is ilyen sérelmet tesz szóvá, amelyet magyar ember követett el. Pártkötelékhez nem tartozik s így szabadon mondhatja el nézetét. A kormány kötelessége öröködni azon, hogy a külföldön ne híreszteljék rólunk, hogy itt szabad a rablás.

Kossuth Ferenc: *Alávaló rágalom!*

Szatmári Mór: Sokan örvendeznek ennek a rágalomnak!

Barta Ödön: Mindenki olyan szinekkel van megrajzolva ebben a röpiratban, amelyről szól, hogy az elképzelhetetlen. Olyan dolgok vannak elmondva ebben, hogy például a kormány egyik tagja úgy tudott megbékülni el-lenségeivel, hogy Batthyány Lajos gróftól segítséget.

Kossuth Ferenc: *Páratlan gazság!*

Barta Ödön: A röpirat szerint mindenki lop és rabol itt. Nincs megkímélve senki.

Halász Lajos: Nem érdemes vele foglalkozni.

Barta Ödön: Diszkreditáltatik minden, s csak azért tette szóvá, hogy megvédelmezzék az ország hitele. (Éléuk helyeslés.) Ha csak egy dolog is igaz, akkor itt nem lehet parlament, mert mindenki úgy van odaállítva, hogy nem lehet joga senkinek közügyekkel foglalkozni. A legmélyebb megbotránkozásának ad kifejezést. (Helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egy szenny-röpirat jelent meg, amely a kormányt szemenszedett rágalmakkal támadja. Megrágalmazza a magánéletünket is. A közügyek terén

nyoma. Sőt ellenkezőleg: erős, megtermett férfi vált belőle. Három év múlva megnősül és 1882-ben fölveszi a királyi címet.

Ez a tény, hogy IV. Milán királylyá proklamálta magát, égető sebet ütött a Blazsnevác nagyravágyó lelkén. Nem tudta elviselni, hogy Milánból király lett.

— Ki ez a Milán király? Uram nekem? Hisz mindenét nekem köszönheti. En hoztam haza! Az én katonáim őrzik, azok védelmezik! Az én katonáim! És én magam egy senki vagyok. Egy félrelökött szolga, akit kihasználtak.

Bizalmas körben szólt így és egyre gyakrabban, egyre zsörtölődőbbben. Még a felesége előtt sem titkolta illetlen gondolkodását, pedig a felesége a királynak nagynéje volt.

Blazsnevác addig tusakodott önmagával, miglen elhatározta, hogy — megöli a királyt. Bizott hagyományos szerencséjében és bizott, főleg, a katonákban.

Terve — melyet senkivel sem közölt — abban állt, hogy fait accompli elé állítja az országot. Azt hitte, hogy ha a dolog megtörtént, a hadsereg lelkesedéssel áll melléje és ő lesz a király. Csupán a feleségének mondta el titkos tervét; ámde megeskette, hogy senkinek a világon sem szól semmit.

Milán királyt azon ürügy alatt, hogy fontos állami ügyekről akar vele, feltűnés nélkül beszégetni, mezhitta egy csésze teára. Milán el is ment. A teaestély szomorúan végződött. Egész Beigráiban még az éj folyamán elter-

jedt a gyászos hír, hogy Blazsnevác hirtelen meghalt. A királyi való beszélgetése közben szívszélhűdés ölte meg.

Blazsnevác hirtelen halála természetesen óriási feltűnést keltett. De senki sem gondolt különösebb körülményekre. A közvélemény semmi olyanról nem tudott, ami alkalmas lett volna a hirtelen halál magyarázata felőli gondolkodásra. Elbítte és természetesnek találta mindenki, hogy a hatalmas államférfiu szív-szélhűdésnek esett áldozatul. Ezt erősítették a hivatalosan közölt orvosi nyilatkozatok.

Azóta jócskán elmúlt néhány esztendő, miglen Blazsnevác halálának körülményeit egész másként világítja meg egy egészen új és hiteles értesülés. Módomban állt e felől olyan valakivel beszélgetni, aki kétségkívül tudja a dolgokat. És mint oly közlést, mely amellet, hogy magát az esetet kellő világításba helyezi, érdekes fényt vet a szomszédos kis ország természetrajzára is, — az alábbiakban mondom el értesülésemet.

A teaest napjának délutánján egy lefátyolozott arcú hölgy jelentkezett a konakban, bebocsátást kérve. Nem akarták beengedni. Milán véletlenül arra járt a folyosón. A hölgy, amint a királyt észrevette, e'ába ugrott és egy pillanatra föllebbentve fátyolát, megmutatta az arcát. A király megdöbbenve látta, hogy nagynéje áll előtte: Blazsnevác felesége. Az aszszony csak ennyit mondott:

— Ne igyál a teából, Milán!

Ezzel elfutott. Milán király csak akkor kezdett értelmet tulajdonítani a különös figyelmeztetésnek, amikor estefelé egy szolga levelet hozott a számára, melyben Blazsnevác meghívja, legyen a vendége egy csésze teára.

A király elment. Blazsnevác feltűnő szívélyességgel fogadta. Végre felhordták a teát. A király számára külön aranycsésze volt készítve, melyet maga Blazsnevác nyújtott át neki. De Milán elutasító mozdulatot téve, így szólt:

— Te, Blazsnevác! Idd meg a teámat te. Idősebb vagy, mint én. A házigazda is te vagy. Téged illet meg az aranycsésze.

Blazsnevác elsápadt és értelmetlenül hebegett. Mire a király karonfogta Blazsnevácot, az ablakhoz vezette és kimutatott a holdfényes éjszakába.

Odakint katonaság állt teljes fegyverzetben, mely éroggyűrűként övezte a házat.

— Ezek a te katonáid! — szólt a király. — Nos, bizhattál bennök. Te esketted föl őket irántam való hűsége és látod, meg is tartják esküjüket. Az én oltalmazásomra jöttek ide. Parancsomat várják.

— Uram! királyom! . . . Csak ennyit szólt Blazsnevác és megeredtek a könnyei. Zokogva lépett az asztalhoz, kezébe vette az aranycsészt, lassan az ajkához emelte, majd hirtelen felhajtotta gyilkos tartalmát.

A következő percben holtan esett össze. Blazsnevác halálának ez az igazi története.

csak a képviselőház illetékes az ítéletre, ezért sajtópört nem indítunk, hanem az összes iratokat letesszük az irodában, hogy a képviselők meggyőződjenek az igazságról.

Benedek János: Polónyitól követelték a sajtópört! (Helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Azért tesszük ezt, mert lemondott kormány vagyunk és nem lenne módunk később a védekezésre. (Helyeslés jobbról.)

Két sajtópör.

A Ház ülése után különben kitudódott, hogy *Andrássy Gyula gróf sajtópört indított a röpirat szerzője ellen.* Erről a következő félhivatalos jelentés szól:

„A Wekerle—Kossuth-kormány panamáí” című röpirat, mely ma a képviselőház ülésén szóba került, egyik cikkében megemlékezik a Házban annak idején Hencz Károly által előterjesztett interpellációról, mely az Adria hajótársaságnak, mint a Cunard-Line megbízottjának és a menetjegy-irodának a kivándorlás lebonyolítása körül követett eljárását tette szóvá és ehhez a belügyminisztert gyanúsító kommentárt fűz. A közlemény miatt *Andrássy belügyminiszter sajtópört indított a röpirat szerzője ellen.*”

Ez ügygyel kapcsolatosan egy másik sajtópörről is meg kell emlékeznünk. A „Népszava” című szociálista lap nemrég közölte a bécsi „Arbeiter Zeitung”-nak egy cikkét, mely több magyar politikust, köztük *Wekerle miniszterelnököt a röpiratban foglaltakhoz hasonló vádakkal illetett.* A miniszterelnök e miatt sajtópört indított a „Népszava” ellen.

Elnapolták a Házat. Budapestről jelentik: A képviselőház ma rövid, de érdekes ülést tartott. A Ház megválasztotta a Holló-féle indítvány értelmében a felirati bizottságot. A választások alatt a folyosón mind határozottabban alakult ki az a nézet, hogy az indemnitás sorsa fölött most teljesen abszurd dolog tovább tárgyalni. Azzal érveltek, hogy itt lemondott kormány van, amely ezt a javaslatot benyújtotta, kint pedig már a designált új miniszterelnök folytat kormányalakítási tárgyalásokat. Ezt az okoskodást mindenfelé elfogadták és csakhamar összeültek a pártok bizalmiférfiai *Gál Sándor* képviselőházi elnöknel. A tanácskozáson részt vettek *Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc, Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Zichy Adalárd és Justh Gyula.* Megállapodtak abban, hogy *Wekerle Sándor* maga fogja ajánlani a felirati bizottság tagjainak megválasztása után, hogy a Ház napolja el magát. Ez meg is történt.

Az ülésen, melyen *Rakovszky* elnökölt, *Wekerle* indítványára elhatározták az elnapolást és az elnökségre bizták, hogy szükség esetén hívja össze a képviselőházat. Az elnapolás előtt megválasztották a felirati bizottságot, melynek tagjai lettek: *Babocsay Sándor, Balagi Adalárd, Barabás Béla, Bartal György, Battányi Tivadar gróf, Bethlen István gróf, Bizony Akos, Éber Antal, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Holló Lajos, Kelemen Samu, Mérey Lajos, Nagy Dezső, Putnoky Mór, Rátkay László, Sannyey Miklós báró, Surmin György, Szatmári Mór, Szentiványi Árpád, Wesselényi Ferenc báró.* A bizottság elnökévé *Rátkay Lászlót*, elnöködjévé *Nagy Dezsőt* választotta. Az elnapolás előtt *Barta Ödön* még szóvá tette azt a minap megjelent röpiratot, mely a kormányt különféle rágalomokkal illeti. *Wekerle* rövid, de határozott beszédben utasította vissza a rágalomokat. Az ülésnek erről a részéről külön cikkben írunk.

Justh Gyula Bécsbe megy.

Döntő audienciák.

Távirati tudósítás.

Arad, december 28.

A mai nap politikai eseménye *Justh Gyula* meghívása a királyhoz. A függetlenségi és 48-as párt vezére ma este kapta kézhez az audienciára szóló meghívót. A kihallgatás csütörtök délelőtt lesz, aznap délelőtt pedig *Lukács Lászlót*, a designált miniszterelnököt hallgatja meg a király. A két audienca eredményétől függ, hogy sikerül-e *Lukács* megegyezése a *Justh*-párttal. Erre nézve ma újból optimistikus hírek terjedtek el különösen a *Justh*-pártban, míg a többi pártok kevésbé hisznek a megegyezés lehetőségében.

Lukács László mai tárgyalásairól és a csütörtöki audienciákról ezeket jelenti fővárosi tudósítónk:

A mai tárgyalások.

Ma délelőtt fél 10 órakor *Lukács László* ismét tárgyalt a *Justh*-párt vezérével. Ezek a tárgyalásokon semmi irányban nem történt fordulat. Megegyezés most sem jött létre. Nehézségek vannak a bankkérdésben és a belügyi tárca dolgában is. *Lukács* a király beleegyezése nélkül nem ígérhette meg *Justh*ék ezirányú kívánságainak teljesítését.

A Ház mai ülése után *Justh Gyula, Battányi Tivadar* és *Holló Lajos* bizalmas tanácskozást tartottak a jegyzői szobában. *Lukács* ezalatt *Andrássy Gyula* gróftól kereste fel és valószínűleg el fog látogatni *Szell Kálmán*-hoz is, mint az alkotmánypárt elnökéhez.

A Ház folyosóján *Apponyi Albert* gróf több függetlenségi képviselő előtt olyan megjegyzést tett, hogy a *Justh*-párt, ugylátszik, a várakozás álláspontjára helyezkedett. A függetlenségi képviselők erre igenlőleg válaszoltak.

Justh és Bánffy kijelentései.

A képviselőház mai ülése előtt *Justh Gyula* ma néhány hívével sétált a folyosón. Több hatvanhetes politikus ekkor megkérdezte *Justh*ot, hogy mikor megy Bécsbe kihallgatásra. *Justh* erre így szólt:

— Ugy, ahogy Önök gondolják, soha! Én egyébként merev és szilárd vagyok, mint a szálfa!

A folyosón megjelent *Bánffy Dezső* báró is, akit tudvalevőleg a *Lukács*-kormány belügyminiszterének jelölnek. *Bánffy* csak annyit jelentett ki, hogy nem látja tisztázottnak a helyzetet.

Lukács bécsi audienciájáról a Házban csak annyit tudtak, hogy az holnap vagy holnapután lesz.

Justh és Lukács audienciája.

Éjjel jelenti tudósítónk:

Justh Gyula ma este meghívót kapott a kabinetirodától, mely szerint a felség őt csütörtökön, déli fél 1 órakor a Hofburgbau külön kihallgatáson fogadja. Ez audienciát megelőzőleg, csütörtökön délelőtt 10 órakor fogadja a király *Lukács Lászlót*, aki ekkor fog beszámolni eddigi tárgyalásainak eredményeiről. *Lukács* és *Justh* holnap délután utaznak Bécsbe.

Justh Gyula meghívásának híre a függetlenségi és 48-as pártban nagy örömet keltett. Azt beszéltek a párt-

ban, hogy ma közeledés történt *Lukács* és *Justh* között és remélik, hogy már a legközelebbi idők meghozzák a válság kedvező kibontakozását.

Ezzel szemben a többi pártok szkeptikusan fogadták a híreket. Az alkotmánypártban *Andrássy Lukács*-sal való tárgyalásáról nem mondott részleteket. E tanácskozásnak egyetlen célja az volt, hogy *Lukács* megtudja, milyen álláspontot foglalna el az alkotmánypárt abban az esetben, ha a *Lukács—Justh*-féle terv megvalósul. Az alkotmánypárt tagjai különben alig hiszik, hogy *Justh Lukács* ajánlatai alapján kormányt vállalna.

A képviselők legnagyobb része a Ház elnapolása dacára Budapesten maradt, hogy bevárja a nagyfontosságú csütörtöki kihallgatások eredményét.

Mit akar a Justh-párt?

Lukács László tárgyalásai odajutottak, hogy a további lépések megtétele előtt a király elé járul és jelentést tesz neki. Ennek a fordulatnak okáról a *Neue Freie Presse* ma este érkezett számában a következőket írja:

Lukács terve lényegileg az volt, hogy oly megoldást találjon, melynek keretében a korona és a függetlenségi párt egymástól teljesen elütő álláspontja fenntartassék, de addig az ideig, míg ezek az ellentétek akut jellegűekké nem válnak, közös kormányzási programban állapodjanak meg. A helyzet nehézsége ott van, hogy eddig még nem találták meg az ehhez szükséges formát. *Lukács* doktor javaslata szerint az új kormány nyilatkoznék és kijelentené, hogy a gazdasági önállóság álláspontját foglalja el és eltökélt szándéka programjának megvalósításához szükséges előkészületeket meg is tenni. A *Justh*-párt ezzel nem elégedett meg és azt kívánja, hogy a kormány nyilatkozatában a korona is lekösse magát ehhez a programhoz. Szükségessé vált ezért, hogy *Lukács* kihallgatásra menjen a királyhoz, neki jelentést tegyen, mielőtt még ez irányban tovább tárgyal. Ezzel függ össze az a hír is, hogy *Justh Gyula* meghívást kap az uralkodóhoz.

MULATSÁGOK.

(=) 1910. január 1. Ezen a napon zajlik le az a nagyszerűnek ígérkező művész-estély, a melyet az aradi Könyvnyomdászok Gutenberg-Dalköre rendez a Fehér Kereszt dísztermében. Fellépnek ezen az estélyen *Dióssy Nuszi* és *Leövey Leó*, az aradi Nemzeti Színház művészei, valamint *Csányi Mátyás*, a színház karmestere, aki zongorán magánszámot ad elő és a füllépő művészeket is kíséri fogja. Azonkívül *Szalay Aranka* zongora-művésznő is szerepelni fog az estélyen zongora- és énekszámokkal, ami iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hangverseny után tánc következik, mely szintén nagyszerűnek ígérkezik. A hangversenyre megváltott jegyek a táncmulatságra is érvényesek. A rendezőség ezúton is kéri a közönséget, hogy jegyeiket — az esetleges zavar elkerülése végett — lehetőleg előre váltsák meg. Jegyek még kaphatók az összes aradi nyomdáknál, vagy az estélyen a pénztárnál.

(=) Az ujaradi kereskedők köre január hó 8 án az uradalmi sörcsainokban zártkörű farsangi táncvigalmat rendez.

A vak Lueger.

*
Látogatás a bécsi polgármesternél.*
*

Néhány évvel ezelőtt, amikor nagyon élesen sivitott Lueger szava, egy ismert nevű magyar újságírónak az az ötlete támadt, hogy szemtől-szembe való vallomásra kéri a széner Karl-t. A széner Karl azonban hallani sem akart arról, hogy ő magyar Federkóbival meginterjuváltassa magát. Végre, hosszú huzavona után, mégis megjelenhetett a magyar újságíró Lueger előtt, aki ezzel vágta elejét minden interjunak:

— Sind Sie ein Jude? (Zsidó ön?)

A kérdésre való választ be sem várta, hanem így folytatta:

— Ich frage Sie nur darum, denn, wenn Sie auch kein Jude sind, als Magyare sind Sie doch einer. (Azért kérdelem, mert ha nem is zsidó, de mint magyar, mégis zsidó.)

Ezzel vége volt a fogadtatásnak és az interjunak.

Miután évekkal ezelőtt ilyen jól sikerült Lueger vallomásra-kérése, levelet irtunk a napokban ő excellenciájának, sziveskedjék lapunk alulírott munkatársát fogadni és kérdéseire felelni. Levelünkre ez a válasz érkezett:

Präsidiabureau der Stadt Wien.

Seine Exzellenz der Herr Bürgermeister ist mit Vergnügen bereit. Ihren Herrn Vertreter zu empfangen, und seine Fragen, soweit es ihm möglich ist zu besntworten.

Mit dem Ausdrucke der vorzüglichsten Hochachtung zeichnet

Dr. Bibl

Magistratsrat,

Vorstand des Präsidiab-Bureaus.

(A polgármester ur ő excellenciája szivesen hajlandó az önök munkatársát fogadni és kérdéseire, amennyiben ezt teheti, válaszolni.)

A fentebb említett „Sind Sie ein Jude?“ után meglepő volt a levél udvariassága, ez azonban csak annyit jelentett, hogy Bibl doktor ur, bécsi közságtanácsos és az elnöki osztálynak vezetője az udvarias uri ember, aki európai formák betartásával intéz el egy kérést. Bécsbe érkezve legelső dolgom az volt, hogy ez iránt a Bibl közságtanácsos iránt érdeklődjem — a hotel portásánál.

— Er ist der Intimissimus Luegers! — volt a felelet.

Bibi doktor ezzel fogad:

— Ich stehe Ihnen sofort zu Diensten.

És már karon is fog és visz a polgármester várószobájába.

Egyszerre a Kaiserlicher Rat-titkár megfogja a zsakettem szárnyát:

— Ön bemehet — „flüsterte er“, és már húzott is magával.

— Ön az a magyar szerkesztő? Igen? Hozta isten, hozta isten.

Két kezébe fogja a kezemet és lágy tenorino-hangon szól:

— A kézzorítását érzem, de nem látom önt. Nem látom. Nem látok semmit...

Minden idegszálamban meghatottságot érzem. Ott állt előttem egy vak ember: Lueger. Szinte fizikai fájdalom fogott el, amint reám meredt a hályoggal bevont, holtszürke fényű szempár. A nagy Lueger, a szép Lueger, a széner Karl, a mindig haragra kész Lueger szorongatja a kezem és folyton ezt ismételteti:

— Ich sehe Sie nicht, ich sehe gar nichts...

Nem vitt reá a lelkem, hogy megtörjem a szomorú esőndet, amelyből egy összetört, vak ember elmélázó fájdalma áradt ki. Ő szólalt meg előbb, valami elégikus elhatározottságu hangon, hogy „hiszen ugyanis mindegy most már minden.“

— Szivesen válaszolok a kérdéseire, de azt hiszem, olyanok lesznek azok, hogy felelhetek rájuk... Beszél ön teljesen jól németül? Meg fog érteni engem és úgy ért meg, ahogy én mondom?... Mert én nem tudok magyarul. Ich bin der Magyarischen Sprache nicht mächtig... De üljön le, mert bánt, ha úgy érzem, hogy áll.

Megnyugtattam az öreg urat a német tudományomról és leültem és elkezdtem:

— Nagyon érdekes volna, ha Excellenciád megmondaná, miért lett tulajdonképp antiszemita, miért haragszik a zsidókra és mi a véleménye egyáltalában a zsidó kérdéstről.

Lehet és bizonyos, hogy hallucináció volt, de úgy láttam, hogy egyszeriben lepattant a hályog Lueger szeméről, olyan villogást láttam a szeme körül. Aztán szinte suttogóvá vált a lágy tenorino:

— Zsidókérdésről szóljak? Még most is? Mein lieber und guter Herr, önnek én csupán közhelyeket tudnék ez irányban mondani. Tehát nem ismétlem magamat. Most már nem való nekem ebben a kérdésben a nyilatkozás. Es passt mir nicht. Mein lieber Gott, ne zavarjuk a holt dolgokat, legokosabb quiet a non movere.

— Mindaz tehát, amit Excellenciád a zsidókérdésben tett, már holt dolog?

A feleletet átugrotta Lueger. De csak szavakban ugrotta. A jobbkezevel legyintett egyet: „Schmafu az egész élet.“

— Tiszteletben tartom Excellenciás uram tartózkodását. Lekötelezne, ha most megmondaná, mi a véleménye arról, hogy Budapest folyton fejlődik, hogy mégis fejlődik?

— Sie sind ein Schlauer! — mondta. — Az istenért, ne higgye, hogy engem bánt, mert Budapest fejlődik, vagy amint ön mondotta, hogy mégis fejlődik. Tizenöt esztendeje nem voltam az önök fővárosában, de tudok a nagy evolúcióról. És megtudom érteni: hiszen Budapest egy országnak a fővárosa és ez az ország természetesen mindent elkövet a közép-pontja emelésére... Elhiheti, hogy a városok fejlődésének egyetlen titka a polgárság jogainak és érdekeinek megvédése. Bátran beszélhetek erről, mert nemcsak beszélek, hanem eselekedtem. Súlyosabb példát akar, mint, hogy városi kezelésbe vettem át Bécs villamossági műveit? Átvettem és levertem a magánvállalatok konkurrenciáját. És most itt, önnek szemtől-szembe mondom, hogy csak mások tudhatják be ezt érdememnek, ha így megvédtem a városomnak, tehát a polgároknak a jogait és érdekeit: én magam az egészet csak szerencsés gondolatnak tartottam, amelynek a keresztülvitele azonban kötelességem volt, ha én akkor a polgárság élén. A villamos világításunk városi: ezért olcsó, a villamos közlekedésünk városi: ezért olcsó. Így fejlődött Bécs és ebből láthatja ön, miképpen fejlődhetik... minden más város.

— Milyenek látja, kegyelmes uram, a magyar kulturát?

Eddig görnyedten ült a karosszéken, erre a kérdésre egyszerre kiegyenesedett:

— Die kenne ich gar nicht...

Minden udvariasságot félretéve közbe akartam vágni:

— Excellenz...

Amire ő békítően folytatta:

— Ne értsen félre; nem azért nem ismerem a magyar kulturát, mert az nincs, hanem,

mert — én nem ismerem. Azért nem szólhatok felőle. Az én ismeretem a magyar kulturáról csupán csak az, hogy a magyarokat vendégszerető, levagias és szótartó embereknek tudom.

— Miért hallgat? — kérdezte. — Megbántottam? Nem akartam...

— Excellenciás uram, én hálás vagyok önnek, hogy fogadott, hogy a kérdéseimre felelt. A feleleteket úgy veszem, amint mondani méltóztatik, de legyen szabad megjegyezmem, hogy én néhány perc alatt meg tudnám győzni Excellenciádat a magyar kulturáról.

Mintha nem is hallotta volna a szavaimat, úgy folytatta:

— Minden-minden rendben volna, de a magyarok gyűlölete (der Hass der Magyaren) a németek ellen: rettenetes. Ott van Oedenburg, Pressburg, Raab, Stein am Anger meg a többi: miért ne legyenek ezek németek, amikor: németek?... Hiszen rettenetes, hogy a magyarok (die Magyaren és nem die Ungaren) miért akarnak német nemzetiségre magyar nemzetiséget kényszeríteni?... Rettenetes...

A lány tenorinóból érces tenor lett, a mint mindezt elszavalta irgalmatlan meggyőződéssel, szent hittel, hogy a rettenetességek rettenetessége, a mikor magyar a magyar város.

Megkockáztattam még egy kérdést: — A trónörökösökről és nejről szeretnék még kérdést intézni Excellenciádhoz.

Belehalványodott és ünnepiesen szólt:

— Csak nem beszél komolyan?... Mit is mondhatnék... No, de kérem...

— Azt mondhatná meg kegyesen Excellenciád, mi lenne akkor Ausztriában, ha majd egykor a trónörökös trónra jut és a feleségkirályné lenne Magyarországon?

— Kedves uram, a Habsburgok dolga nem az én dolgom... Hiszen ismeri ön a német példabeszédet: „was mich...“

— Értem Excellenciád, de ha mégis királyné lesz Magyarországon?

Nem hiszem, hogy nem rigorózus igazságot mondok, ha azt írom ide, hogy határozottság volt a válaszában:

— Wenn Sie wird...

... Ránk ült a titkár, hogy sietni kell. És menten kisimultak Lueger arcán a redők. Aki néhány pillanat előtt csengően deklamált a Deutschtum jegaiból, abból egyszerre szelid öreg ur lett. Tekintenének megrendítő tompasága előtt ott reszketett a mosoly: Megint kézkézre fogta a kezem:

— Isten vele, Isten vele. Érezni akarom a kezét, mert hiszen nem látom önt: nem látok senkit...

Szomorúsággal és meghatottsággal lett teli a nagy terem... Jó egészséget kívántam neki és ő folyton a kezem szorongatta és folyton ezt ismételtette:

— Nem látok semmit...

Háy Nándor.

TANÜGY.

(—) Iparosok továbbképző tanfolyama. A magyar kir. állami ipari szakiskolával kapcsolatban 1910. évi január hó 3-án nyílnak meg az iparos segédek számára rendezett továbbképző tanfolyamok. Tanfolyamok nyílnak az asztalos, cipész, kocsigyártó, kárpitós, lakatos, szabó és női szabó segédek számára és esetleg más szakmákra is, ha szakmánként legalább 15 hallgató jelentkezik. A tanfolyamok heti 6 órai tanítással január hó 3-ától március hó végéig tartanak. A tanfolyamokra beiratkozni lehet január hó 3-ig hétköznapokon este 7-től 8-ig és vasárnap délelőtt 9-től 11-ig a magyar királyi állami ipari szakiskola igazgatóságánál.

* A Független Magyarországból.

A Vatikán Belgium új királya ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, december 28.

Párisból táviratozzák: A „Petit Republique” birtokába jutott annak a táviratnak, amelyet állítólag Mery del Val pápai államtitkár közvetlenül Lipót király halála után a brüsszeli nunciushoz intézett.

Az érdekes táviratban Mery del Val, miután kiemeli Lipót királynak a katolicizmus ápolása és terjesztése körül szerzett érdemeit, figyelmezteti a nunciust arra, hogy az új király igen liberális és alkotmányos szellemű és ezért uralkodása alatt a katolikus egyház hódításait veszedelem fenyegeti. Elmondja a távirat, hogy Albertnek egy liberális tábornok a bizalmasa és hogy egy egyházi író, aki kálvinista családból származott, antiklerikális elveket öntött Albert lelkébe. Az új király indexre vetett könyveket olvasott és gyermekeit is „rossz szellemben” neveli.

— A veszedelmes embereket — írja Mery del Val — el kell távolítani a király környezetéből és hű katolikusokat kell helyükbe állítani. Meg kell védeni a katolikus politikát, ha Albert király kedvezni akarja a liberálisizmus vagy éppen a szocializmus ügyének.

A pápai államtitkár végül megemlíti, hogy az elhunyt királynak Vaughan bárónóval való házassága törvényes volt és a Vatikánnak erről írott bizonyítéka van. „Ezt bizonyítani kell — írja Mery del Val — mert a rossz sajtó különben azt fogja hirdetni, hogy az elhunyt király Vaughan bárónóval közönséges szerelmi viszonyt folytatott.”

Brüsszelből táviratozzák: Albert király tegnap Lipót király egész cselédségét és valamennyi hivatalnokát elbocsátotta. A városi palota helyreállítása végett Albert ideiglenesen Laekenben fog lakni. Az új király, kinek évi civillistája 3.300.000 frank, visszautasította a kormányzat az ajánlatát, hogy a királyi kastélyt az állam butoroztassa be.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az autonóm katolikus kör utolsó estélye.

Az aradi autonóm katolikus kör ma tartotta az évad utolsó felolvasó estélyét. Az ipartestület nagytermét teljesen megtöltötte a közönség, mely nagy elismeréssel honorálta az estély összes szereplőit. A program első pontja egy művészi kvintett volt. Dr. Wagner Józsefné, Priegl Irén, Czárán Titi, Müttermüller József és dr. Wagner József adták elő Schumann „Symphonia B-dur”-ját zajos hatással. Ezután Havadi Barnabás pannonhalmi bencés tanár tartott lelkes hangú előadást „Az otthon kultusz”-áról. A mai emberiségnek — ugymond többek közt — melegítő otthonra van szüksége, mely a világ hiúságaival szemben a lelki élet ápolását, a megelégedés kultuszát tűzze ki céljává. Priegl Irén kisasszony adta elő ezután zongorán Liszt „Ábrándját”. Finom, precíz játéka gyönyörűen és nagy hatással tolmácsolta Liszt e kis remekművét. A program utolsó száma Szentiványi Károly rátóti plébános előadása volt. Refleksiókat fűzött az autonóm katolikus kör előadásaihoz, melyektől a keresztény szeretet kultuszának fejlődését várja. Reakcióval vádolják — ugymond — ezt a kört, melynek működése pedig csak válasz azokra a támadásokra, melyek a természet isteni törvényei ellen láznak. A modern keresztény mozgalom nem akadály a kultúrának, mert éppen arra törekszik, hogy a társadalomban minél nagyobb tökéletesség és megelégedés legyen. Ők a felvilágosodás ügyét szolgálják akkor,

mikor az emberek egyesítését hirdetik, szemben azokkal, akik ellenséges, gyűlölködő osztályokra akarják bontani a társadalmat. A lelkes tapssal fogadott előadás után Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök köszönte meg egyrészt az estélyek közreműködőinek szívesességét, másrészt a közönség pártfogását.

Az Aradi Közlöny jubileuma.

Akik rólunk megemlékeztek.

Arad, december 28.

Az a becsületes újságírói törekvés, mely olvasó közönségünk zsurnalisztikai igényeinek kielégítése közben mindig a legszentebb törvény gyanánt lebeg a szemünk előtt, az Aradi Közlöny huszonöt esztendő évfordulójának alkalmából széles körben meleg elismeréssel találkozott. Kétszáz oldalos jubilaris lapszámunk fényes tartalma úgy a fővárosi mint a vidéki sajtóban méltánylásra talált; lapársaink, jó embereink felénk nyújtott babérkoszorúja, melyet munkánk megbecsülése fűzött egybe, legszebb jutalom nekünk. A rólunk szóló megemlékezéseket, hű és bennünket támogató, megértő, velünk együtt örvendő olvasóinknak itt mutatjuk be:

(A fővárosi sajtó rólunk.)

A Budapesti Hirlap a következő sorokat szenteli nekünk:

Örvendetes dolog, hogy a tultengődő centralizáció mellett, amely Budapestnek kedvez minden téren, mégis vannak vidéki városaink, amelyekben a kultúra a maga lábán halad. Bizonyosság erre az, hogy különösen a sajtó néhány városban nagyon fölvirágozott. Példa erre az Aradi Közlöny című napilap fejlődése. Most üli alapításának negyedszázados jubileumát s ebből az alkalmából kétszázoldalas ünnepi számot adott ki. A kiűnően szerkesztett lapnak ebben a számában nemcsak Arad város és megye vezetőférfiai, hanem országosan ismert nevek szerepelnek kisebb-nagyobb cikkeik homlokán. Az Aradi Közlöny szerkesztésében változás történt. Stauber József, aki másfél évtizedig felelős szerkesztője volt a lapnak, most mint főszerkesztője irányítja továbbra is a lapot, az eddigi helyettes szerkesztő, Bolgár Lajos pedig felelős szerkesztője lett. A jubilaris alkalmából a lapvállalat összes munkatársait beíratta a hirlapírók országos nyugdíjintézetébe.

Az Újság többek között így méltatja jubilaris számunkat:

A vidéki napilapok karácsonyi számai közül kiemelkedett az „Aradi Közlöny”, amely most lépett huszonötödik évfolyamába. Ez alkalommal a szerkesztőség 200 oldalas ünnepi számot adott, melybe Tisza István gróf, Zselenski Róbert gróf, Solymossy Lajos báró, Bohus László báró, Barabás Béla dr., Rákosi Jenő, Ignótyus, Radó Sámuel dr., Gajári Ödön, Márki Sándor dr., Szomaházy István stb. írtak.

A Pester Lloyd elismerésének következőkép ad kifejezést:

A legnagyobb és legelterjedtebb vidéki lapok egyike, az Aradi Közlöny, karácsonykor ünnepelte alapításának huszonöt éves jubileumát. Ebből az alkalmából a lap kétszáz oldalas ünnepi számot adott, amelyben a legnevesebb politikások, publicisták és írók dolgozatai jelentek meg.

Karácsonyi ünnepünket továbbá kartársi melegséggel teszik szebbé a Pesti Hirlap, Egyetértés, Budapest, Független Magyarország, A Nap, Magyar Hirlap, Magyar Nemzet elismerő megemlékezései.

(Vidéki lapársaink.)

A Nagyváradi a vidéki sajtó hivatását fejtető hosszabb méltatás keretében ezt írja jubilaris lapunkról:

A magyar zsurnalisztika mai hatalmas fejlettségének korában kezd széttroppanni az a százados, hideg sziklafal, mely a fővárosi újságírást a vidékitől elválasztotta. Budapesti sajtó és vidéki kö-

zött ma már nincs különbség, nincs az a lázítóan bántó különbség amit a fővárosi újságírást embe-rei a saját érdekükben támasztottak. A vidéki nagy városok kulturája olyan sajtót teremtett, mely színvonal tekintetében sem szorul a fővárosi mögött háttérbe. Ékesenszóló dokumentuma ennek a nagyobb vidéki lapok karácsonyi száma, amelyre büszkeséggel hivatkozhatunk. Az Aradi Közlöny, a vidéknek ez a tekintélyes és kitűnő lapja fennállásának huszonötödik esztendejét ünnepelte. Hatalmas, gyönyörű, kétszáz oldalas olvasmányokkal. Megszólaltatta a lap jubileuma alkalmából Tisza István grófot is a többek között, aki a következő faksimilében közölt sorokat írta az Aradi Közlöny számára: „Elveket s ne embereket szolgáljon a sajtó és mindig az igazság fegyverével.”

A jubileum jelentős változást is teremtett a lap életében. Stauber József, a kiváló újságíró, aki a lap élén, mint felelős szerkesztő tizenhárom éven át igazán tiszteletreméltó működést fejtett ki, a felelős szerkesztő hatáskörét Bolgár Lajosnak, a nagytalentu újságírónak adta át, míg maga, mint főszerkesztő fogja a lapot tovább irányítani. Kiváló lapársunk a jubileumot a szerkesztőség tagjaira nézve azzal a páratlanul nemes áldozatával tette örökre emlékezetessé, hogy a lap munkatársait beíratta az újságírók nyugdíjintézetébe s értük az illetményeket a lap fizeti.

A Bácskai Hirlap ekkép emlékezik:

A vidéki lapok közül karácsonykor az Aradi Közlöny, amely 25 éves jubileumát ünnepelte, lett az első. Kétszáz oldalon jelent meg. Magyarország legjobb íróinak, első hirlapíróinak neve jelent meg az aradi lap hasábjain. Ezen nem csodálkozunk, kisebb méretében így volt ez nálunk is, máshol is. Csodálkozást, tiszteletet vált azonban belőlünk ki az a meleg kollégialitás, amelylyel a többi aradi lapok munkatársai a jubilaris Aradi Közlöny széppé tételén fáradoztak. Ez igazán csak Aradon lehetséges, ahol egy kulturváros közönségének kifejtett szellemi igényeit egy nagy, erős hirlapírógárda szolgálja. Az aradi újságírók szép karácsonyi ajándékkal lepték meg a közönséget. Megbecsülték Aradot, mert Arad is megbecsüli a hirlapíró munkáját. Az Aradi Közlöny kiadóvállalata nemcsak az olvasóknak, hanem a lap munkásainak karácsonyát is derűssé akarta tenni. A lap felelős szerkesztője főszerkesztő, segédszerkesztője felelős szerkesztő lett és a vállalat a lap összes munkatársait beíratta a Hirlapírók Nyugdíjintézetébe.

Az Aradi Közlöny karácsonyi példánya kulturtörténelmi dokumentum. Határák azon a megyén, amely a vidéket Budapesttől, a forrón zugó pesti életet a vidék lassan erjedő, kezdetleges lelki világától elválasztja. Még most elválasztja...

A Délmagyarországi Közlöny ezeket írja többek között:

A vidék legnagyobb, legelterjedtebb napilapja, az Aradi Közlöny most ülte meg fennállásának huszonöt esztendő jubileumát. Ez alkalomból oly fényes karácsonyi ünnepi lapszámot adott ki, mely méltán kiállja a versenyt nemcsak a fővárosi sajtó, de a világhírű lapok karácsonyi számaival is. Az Aradi Közlöny jeles hirlapíró-gárdája — élén Stauber József főszerkesztővel — valóban büszke lehet erre a jubilaris lapszámra és az elért fényes erkölcsi sikerekre, amelyekhez fogható eddig egyetlen vidéki napilap sem mutathat fel.

A Győri Hirlap szerkesztősége, továbbá Leopold Kornél dr., a Tolnavármegye szerkesztője sürgönyök alakjában küldött üdvözlétekkel fejezték ki elismerésüket.

(Egyéb üdvözlések.)

Az Aradi Közlöny egyik alapítója, Báltasszéki Lajos dr. ügyvéd, fővárosi hirlapíró hosszabb levélben fejezte ki együtt örvendését lapunk ünnepe alkalmából. Báltasszéki dr. Nagyváradon Rákosi Jenővel és néhai Horváth Gyulával a Nagyváradi, Békéscsabán a Békésmegyei Közlönyt indította meg és szerkesztette. A harmadik volt az Aradi Közlöny és erről így emlékezik:

„Megelégedéssel tölt el, hogy 25 éves jubileumát ennek is megérhettem, mert figyelemmel kísérve fejlődését, látom, hogy szerkesztő ur vezetése alatt terebélyes fává nőtte ki magát, közönségének osztatlan becsülését, támogatását kiérdemelve magának.“

Agai Adolf, az ősz író szép levele azt igéri, hogy ha most, a 25-ik évfordulón nem is vett részt az írásával, de az 50-iken, 99 éves korában küld „holmi ifjui zsenjét.“ Kollégialis üdvözlését küldi a karácsonyi számhoz, melyet szorgalmasan lapozgat és gyönyörködik benne.

Meleg üdvözlő sorokat irtak még a jubilaris alkalomra: *Hacsak Géza*, A Nap felelős szerkesztője, *Hajdu Miklós dr.*, *Molnár Jenő dr.*, *Gábor Andor*, *Lengyel Géza*, *Róna Lajos*, *Herczegh Géza*, *Berkes Imre*, *Föld Aurél*, *Tábori Kornél*, *Holló Márton*, *Kónyi József* és *Godányi Zoltán*, budapesti írók és hírlapírók, továbbá *Edvi Illés László* és *König Salamon*, a Vidéki Nyomdatulajdonosok országos szövetségének ügyvezető igazgatója stb. stb.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Politikai pör. Bécsből táviratozzák: Az itteni egyik esküdtbíróság ma délelőtt kezdte meg *Nasztics György* becsületsértési panaszának tárgyalását. *Nasztics György* panaszt emelt *Hofmokl* bécsi ügyvéd ellen a *Neue Freie Presse*-ben megjelent cikkel kapcsolatban, amely cikk azt állítja, hogy *Hofmokl* a *Nasztics*-féle rópiratban megemlített több személy nevében hamis vádak miatt büntető feljelentést tett *Nasztics* ellen, valamint, hogy *Hofmokl* egy *Kosztia Mandica* nevű szerb diák nevében megindította az eljárást *Nasztics* ellen levelek ellopása, levéltitok megsértése és erkölcs elleni vétség miatt. *Hofmokl* kijelenti, hogy *Nasztics* ellen a bécsi ügyészségnél büntető feljelentést tett a brosurák tartalma miatt, amely ügyet a szerajevói törvényszékhez tett át. *Nasztics* azonban, dacára, hogy megidéztek, nem jelent meg és nem volt megtalálható, a miért a büntető eljárást beszüntették. Az elnök konstatálja, hogy hasonló feljelentés tényleg beérkezett a bécsi ügyészséghez. *Nasztics* ellen azonban beszüntették a vizsgálatot, mert a nyomozások alapján nem lehetett a vétség tényét megállapítani. *Nasztics* képviselője kijelenti, hogy ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy *Hofmokl* vádjai alaptalanok, amiért is a vádat visszavonja.

§ Hűtlen segéd. *Szenes Samu* aradi kereskedőnél volt alkalmazásban *B. I.* kereskedősegéd. E minőségében visszaéléseket követett el, meglopta gazdáját és a lopott holmikat eladta. Az aradi királyi törvényszék ma lopás vétsége miatt hat heti fogságbüntetésre ítélte.

§ A letartóztatott háztulajdonos. *Floreszku György* ügyében az aradi királyi törvényszék mint váltóbíróság ma két újabb váltóper aktáit küldötte meg az aradi királyi ügyészségnek a bünygyi eljárás megindítása végett. Ezekben a váltóperekben, a váltókon szereplő egyének letették az esküt, hogy aláírásaik hamisítva vannak. A letartóztatott *Floreszku György* ügyében a vádtanács ma délután döntött a vizsgálóbíró előzetes letartóztatását elrendelő végzése ellen beadott felfolyamodás tárgyában. A vádtanács helyben hagyta a vizsgálóbíró végzését. Ma egyébként újabb váltópereket nyújtottak be *Floreszku* ellen.

§ Elítélt leánykereskedő. A büntető novella életbeléptetése óta irtó harc indult meg a leánykereskedők ellen, akik olyan szemérmetlenül garázdálkodnak leginkább Budapesten, hogy minden fegyver jogosult velük szemben. Alig mulik el nap, hogy valamelyik bíróság előtt ne fordulna meg egy-két leánykereskedés miatt letartóztatott vádlott. A budapesti büntető törvényszék ma is elítélt egy *Károlyi Sári* nevű asszonyt, akit épen akkor tartóztattak le, amikor két elcsábított áldozattal Szerbia felé igye-

kezett. A leánykereskedőnő körömszakadtáig tagadott, de a két leány vallomásából nyilvánvaló lett, hogy az emberhusvásárra akarta őket cipelni. A törvényszék az asszonyt egy évi börtönre ítélte el.

Tisztek halálos párbaja.

A megcsókolt leány.

Távirati tudósítás.

Arad, december 28.

Blankenburgban, Németország egy kis városában, a 165. gyalogezred kaszárnyájában a császár születésnapját ünnepelték. Este a tisztek bált rendeztek, amelyre meghívták a városnak ugynevezett jobb családjaikat is. Többek közt eljött a táncmulatságra egy igen fiatal és bájos leány. Egyedül jött, ami Németországban az uri családoknál is divatos.

Késő éjjel ért véget a bál és ez a kisaszszony a városkának szinte a másik végén lakott. Az ezredes felkért egy tisztet, hogy kísérje haza az ezred vendégét. E lovagias és hízog megbízatás *Zwitters* főhadnagyrá várt. *Zwitters* főhadnagy nagy, erős, még igen fiatal ember volt, de nő ember volt és egy két éves fia és ennek testvérkéje éppen most várták otthon. Igen jókedvű volt ezen az estén, annál is inkább, mert e napon nevezték ki főhadnaggyá.

Az új főhadnagy és a leány vidáman csévegve utnak indultak. Az út hosszú volt, az éjszaka sötét és a leány nagyon szép. A vidám főhadnagy versekből idézgetett. A leány nevetett. Az idézetek később forró udvariaságokká változtak át. A leány mosolyogva tiltakozott, de a gavallér mind merészebb lett, követelőzőbb. Egyetlen kívánsága volt, egyetlen szerénytelen kívánsága: egy csókot, egyetlen egyet kért. Táncmulatságokon az ilyesmi nem is szokatlan. De a nő komolylyá válik. Hogyan, a főhadnagy nem tudja, hogy neki vőlegénye van és az a vőlegény egy másik főhadnagy, *Granier* nevezetű? A főhadnagy ezen nem akadt föl, a vőlegény ugyanis messze van. Thornban, több száz kilométerre innen és éjjel minden fehér fekete és minden főhadnagy — vőlegény.

A leány mosolyog. A főhadnagy ezt beleegyezésnek véli és amiért annyit vitatkozott, ajkára lehelt a csókot.

Magából kikelve utasította őt el a leány. De a főhadnagy olyan szépen kért bocsánatot, hogy a leány megbékült és az út hátralevő részét vidám egyetértésben tették meg. Mire a kapuhoz értek, a leány megígérte, hogy mindent el fog felejteni.

De a legkisebb titok sem fér meg egy nő fejében. Valami vaskényszer akarta, hogy a leány mindent elmondjon a vőlegényének, most, pontosan négy hónappal azután, hogy az utszéli csók elcsattant. Mindegy. A vőlegény pisztolypárbajra hívta a másik főhadnagyot. A párbaj feltételei voltak: tíz lépés távolság, célzó hűvellyel ellátott pisztolyok, harminc másodperc célzási idő, a hars végkimerülésig. A kegyetlen feltételű párbaj színhelyére vasuton hordágyat vittek ki. Ami nem is volt felesleges, mert már a harmadik lövésre *Zwitters* főhadnagy átlőtt tüdővel esett össze és a vonatnak volt köszönhető, hogy kórházban halt meg és nem a párbaj színhelyén.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

A hipnotizált menyasszony.

A kis doktor kikapott.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, december 28.

Budapesten a Nap-utca egy házában különös eset történt tegnap reggel hét órakor. Ebben az időtáiban az idézett ház egy lakásába berontott két férfi: egy idősebb és egy huszonnégy-huszónöt év körüli. A lakáson nincsen csengő, a féktelen dörömbölésre a takarítónő ajtót nyitott, a két férfi pedig lihegve szólt:

— Keressük a kis doktort, mert agyon fogjuk őtet ütni.

Az egész ház persze talpon volt, a háziasszony pongyolában rohant ki, a leánya is, a fia is. Az ajtó előtt pedig ott volt két emelet lakója.

— Haramiák, jaj, haramiák vannak a házban!
— kiáltották odakünn.

A merészebbje bement az előszobába és nézte a dühöngő két férfit.

— A Margit eszét nem fogja elrabolni a kis doktor, ha meg elrabolta, akkor adja vissza neki, vegye el feleségül!

E körül forgott a szitkozódás és a háznép most már családi jellegű laksértés esetét látta fennforogni és illő módon távozott.

A két boszut lihegő férfi Nagykátáról jött Budapestre. A szóban forgó Margit szobaleány volt a szóban forgó családnál, ahol a kis doktor szobát bérelt. Az idősebb férfi Margit mostoha apja, az ifjabbik Margit kikoszorozott vőlegénye volt. Amikor látták, hogy nincs már publikumuk, a fiatalabbik a háziasszony előtt elmondta, hogy mi az előzménye ennek a nagy boszunak:

— Én — kezdte — *G. János* cukrász-segéd vagyok és a Margitnak, aki itt szolgált, másfél esztendeig udvaroltam. Az eljegyzésünk karácsony második napján lett volna, elkészítve volt már kalács és bor, otthon volt cifrán kiöltözködve Margit is, de amikor kézfogásra került volna a sor, Margit kijelentette, hogy ő nem mehet máshoz, a szive a kis doktorhoz vonzza és soha nem lesz másnak a felesége. A doktor hipnotizálta őt bizonyára és ha már hipnotizálta, akkor vagy adja vissza a jobbik eszét, vagy pedig vegye el feleségül. Tessék, itt van a keresztlevele is.

Ezzel átadott az urnónek egy zsiros levelet, amit ez vonakodott átvenni és meghagyta a dühöngő feleknek, hogy jöjjenek kilenc óra felé, akkor otthon lesz már a kis doktor, beszéljenek vele személyesen.

— Kevés beszélai valónk lesz, — mondták, — mi inkább ütni szeretnénk, mert viszket nagyon a tenyerünk.

Ezzel távoztak.

A mondott időben meg is jelent a két ember. Még nem volt otthon a nagyban keresett kis doktor, de néhány perc múlva megjött.

— Tessék, ez a doktor ur!

A két férfi alaposan végigmérte tekintetével a jövevényt. Majd megszólal az idősebbik:

— Mi lesz a Margittal?

— Nem tudom, miről van szó.

— No majd megmutatjuk.

Ezzel neki esnek a szerencsétlen embernek és agyba-főbe ütlegelik. Sikoltozás, osódület, végre lassan, méltóságteli lépésben megjelenik a rendőr.

Végighallgatja a feleket és mond bölcs ítéletet:

— Ez először családi dolog, másodszor ez nem történt az utcán, harmadszor nekem semmi közöm hozzá, ha az uraknak verakodni van kedvük.

Ezzel lement és vele a két férfi is, aki már belefáradt az ütlegelésbe. Az ügynek bíróság előtt lesz folytatása.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Tilos a csók, operett. (B. bérlet.)
Csütörtök: Zsidónő, opera Palóczy Berta és Szendrőy Lajos felléptével. (C. bérlet.)
Péntek: Zsidónő, opera Palóczy Berta és Szendrőy Lajos felléptével. (A. bérlet.)
Szombat: Délután: Buridán szamara, vígjáték. Este: Tánccs húszárók, operett. B. bérlet.

Tárlatnyitás.

— Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat kiállításának megnyitása. —

*

Ma délelőtt 11 órákor volt ünnepes megnyitása az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat új kiállításának. A Weitzer János utcai polgári fiúiskola dísztermében a rossz idő dacára szépszámu közönség volt jelen a vernissageon és nagy érdeklődéssel nézték a kiállított műtárgyakat.

A megnyitó beszédet Csánk Lajos, a társulat alelnöke tartotta. Lelkes szavakban ajánlotta az aradi közönség figyelmébe a kiállítást, amelynek rendezésével a társulat programjához hűven akarja szolgálni a művészetet. Beszédéből közöljük a következőket:

— Jóllehet az Aradi Képzőművészeti Társulat jelen tárlatát e város lelkes közönségének a karácsonyi ünnepekre szánta, az államvasutaknál beállott árutorlás miatt, fájdalom, kissé az megkésett. Azonban valamint a karácsonyfa az intim családi fészkekben kizöldül minden évben, pedig gyökere sincsen, mennyivel inkább igyekezett Társulatunk Arad város kedves közönségének is felállítani a maga karácsonyfáját, hiszen ennek a mi Társulatunknak orsógyökere a város műértő, minden szép és jóért lelkesülő közönségének vonzalmába van beágyazva!

A multak tapasztalatából is ösztönzést nyerve, örömmel üdvözlöm a megjelenteket és bizom abban, hogy a most megnyitott, valóban gazdag tárlat a közönség pártfogásával fog találkozni.

A megnyitáson jelen voltak:

Csánk Lajos, Wadowsky Gusztáv, Kovács Vince, Székely Salamon, Stengl Andor, Tagányi Sándor, Almási nővérek, Neidenbach Emil, Gellér Kálmán, Almási T. Pál, Weisz Hugó, Kende Arthur, Wolf Jenő, Magyary Ilma, Hehs Vilmos, Pap György, Steinitzer Pál dr., Balla Hajnalka, ifj. Lócs Rezső, Pap Veturia, Latinka Elza, Árkay Emil, Bregián Aurél, Steinitzer Jenny, Haller Józsa, Dimitrieff Gyula György stb.

A művásár már a mai napon megindult. Megvették Albert Andor „Szomjasok” című szobrát két példányban és Pataky Sándor egy színes krétarajzát.

* A zaidónő. Csütörtökön és pénteken az Operaház két művésze: Palóczy Berta és Szendrőy Lajos a Zsidónő című operában lép fel vendégként. Palóczy Berta Eudoxia hercegnőt, Szendrőy pedig Brogni biborost énekli. A többi szereplő a következő: Wlassák Vilma, Ferrari, Boda, Zöldi és Gerő.

* Tilos a csók. Pásztor József és Vince Zsigmond nagysikerű operettje, a Tilos a csók holnap ismét színre kerül, ezúttal negyedszer.

* Culp Julia szenzáció számba menő hangversenye iránt megyszerte fokozott érdeklődés nyilvánul meg. Az elsőrendű jegyek elfogytak és már csak 4 és 5 koronás helyek kaphatók, azok is csak mérsékelt számban. Most már kétségtelen, hogy a január 9-iki Culp-estély felülmulja a Sauer-hangverseny emlékezetes nagy sikerét. A még meglévő helyekre előjegyzéseket elfogad Weisz Leó. Telefon 230.

* Sándor Erzsébet hangversenye. Sándor Erzsébet hangversenye elé nagy érdeklődéssel tekint az aradi közönség. A művésznőt Stefanidesz Károly, a Vigaszínház karmestere fogja kísélni. Jegyek ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

* A nagyváradi színház kibővítése. Rimler Károly nagyváradi polgármester és Erdélyi Miklós színházigazgató tegnap tértek bába Bécéből, ahol a színház kibővítése kérdésében a Fellner és Heimer céggel tárgyaltak. A tárgyalás nem vezetett kedvező eredményre. A Szigligeti színház tervezői ugyanis azt jelentették ki, hogy semmi körülmények között nem engedhetik a színház mostani berendezését megváltoztatni. Egyetlen téglát sem szabad kivenni a színházból, mert ezzel a színház építészeti egységét bontanák meg, ami helyrehozhatatlan károkat okozhatna a színháznak. Ellenben, minthogy ők is kétségtelenül belátják, hogy a színház mai állapotában a nagyváradi publikum számára kicsinynek bizonyul, valamilyen módon mégis csak segíteni kellene azon. Erre a célra pompásnak mutatkozik a Vigadó nagyerme, amelyben párhuzamos színelőadásokat lehetne tartani. A Szigligeti színház tervezői a maguk részéről szintén szerencsésnek találták a színházigazgatót ezt az eszméjét, amelyet most már illetékes körök alapos megfontolás tárgyává fognak tenni.

* Az Uránia új műsora. Változatos, az érdeklődést állandóan ébren tartó új műsort mutat be szerdán délután az Uránia színház. A műsornak egyik klasszikus száma egy fantasztikus mozgóképfilm, mely a jövő századoknak a levegőben folytatott háboruját mutatja be. A technika valóságos csodát produkált ennek a képnek az előállításánál. Nagy elragadtatással fog gyönyörködni a közönség a vadregényes piemonti hegyekben és sokat fog kacagni a matrózok furesa szórakozásán. Speciális érdekességük kép a budapesti ügélőversenyekről felvett mozgóképfilm. De kimeríthetetlen témát nyújt az új műsor összes érdekességeinek felsorolása. A közönség nagy gyönyörűséget fog találni az Uránia előadásában. 791

Katasztrófa egy gyógyszerertárban.

Két sebesült.

Távirati tudósítás.

Arad, december 28.

Szegeden ma délután borzalmas katasztrófa történt. A város legforgalmasabb pontján: a Széchenyi-téren levő Barcsay Károly-féle gyógyszerertár laboratóriumában robbanás történt. A robbanás következtében Valentin Gusztáv gyógyszerészsegéd halálos, Csernovich Ernő, a gyógyszerertár másik alkalmazottja könnyebb sérülést szenvedett. A gyógyszerertár a robbanás következtében teljesen elpusztult.

A szerencsétlenségről Szegedről ezeket táviratozzák:

A Széchenyi-téren levő Barcsay-féle gyógyszerertár laboratóriumában az egyik segéd: Valentin Gusztáv ma délután tűzijáték készítésén dolgozott és e célból az ehhez szükséges anyagot: klórkaliumot egy csészében keverte. Egyszerre bejött a laboratóriumba Valentin kollégája, Csernovich Ernő:

— Majd segítek neked, — mondotta és piszkálni kezdte az anyagot.

A klórkalium a beavatkozásra hirtelen felrobbant. A robbanásnak iszonyú hatása volt. Az egész laboratórium lángba borult, az ajtó kiszakadt helyéből, az ablakok betörték, a laboratórium összes állványai darabokban hullottak szét. A pusztító elem néhány pillanat múlva végigfutott az egész gyógyszerertáron, amelyet a laboratóriummal együtt elhamvasztott.

Az óriási dördülésre nagy pánik támadt. Nyomban értesítették az esetről a tűzoltóságot és mentőket, akik csaknem teljes számban jelentek meg a szerencsétlenség színhelyén.

A mentők megállapították, hogy Csernovich Ernő könnyebb sérülést szenvedett, míg Valentin Gusztávot, akinek teste a robbanás következtében csaknem össze van rovasolva, haldokolva szállították a városi kórházba.

A tüzet csak hosszas, erőfeszítő munka után tudták a tüzoltók lokalizálni.

Látogatás két színésznőnél.

Zsigmondi Anna és Gogg Kriszta.

*

Egy nagyváradi hírlapíró látogatást tett a minap a nagyváradi színház szépei között és így természetesen fölkereste az Aradon is szeretetnek örvendett Zsigmondi Annát, meg az aradi Gogg Krisztát, akik most a váradi társulatnál működnek.

Zsigmondi Annánál tett látogatásáról így ír a váradi kolléga:

Mig a színház primadonnájának lakása felé ballagtam, önkéntelenül eszembe jutott Dióssy Nusi. A hűtlen Nusi, akit szerettünk, dédelgettünk — és egy szép napon faképnél hagyott bennünket. Ime, itt van az új kedvencünk, az új Nusi, akit már kezdünk dédelgetni, aki kedves hangjával, vidám kedélyével elfeledtette velünk a nagy Hűtlenent. És ime, Zsigmondiról is az a hír járja már, hogy elszereződött tőlünk Debrecenbe. Konstatáltam, hogy határozottan nincs szerencsénk a Nusikhoz.

A művésznő éppen meghosszabbított délutáni álmát aludta, amikor bejelentetem magamat nála. A nővére, egy gyönyörű szép sugárbarna lány fogadott helyette.

A nővérem Pesten volt és az új fáradságait pihenni ki — mentegette kedvesen nénijét.

Egy pár perc múlva megjelent ő maga is kissé álmos szemekkel, de annál mosolygósabban. Szemrehányásokkal fogadtam:

— Nem szép magától, hogy itt hagy bennünket, mikor már ugyszólván szerelmesek vagyunk magába!

— Hjah! — sóhajtott egyet a szép szőke primadonna — már ez megtörtént. Én is nagyon szeretem Váradot, de Debrecenben meg engem szeretnek nagyon. Különben a direktor szorzód-tethetett volna, ha akarta volna, jövőre is. De nagyon sokáig gondolkozott, a debreceni igazgató ügyesebb volt.

Azután körülvezetett a lakásában, a kis művészfészkekben. A falak koszorúkkal vannak dekorálva — mindmegannyi egy-egy forró színházi estének kedves emléke. Nagyváradi is van már közte szép számmal. Egyik sarokban egy életnagyságu gyönyörű kis baba volt. A „Baba” előadásán kapta debreceni tisztelőitől a művésznő. Ami figyelmemet különösebben megragadta: az egy kis házi oltár volt a Szűzanya képénél, amely előtt akkor is égett a mécses. A pajkos, eleven színpadi Anna imádkozni is szokott.

Közben folyton magyarázott az ő természetes, kedves modorában. Előadta többek közt, hogy az egész szobát ketten rendezték be a hugával. És egy kétágu létra segítségével — mialatt a függönyöket rakták fel — eljászották a „Tilos a csók” egyik jelenetét. A színpadon is ugyanazon létra szerepelt, csak hogy Pápai volt a partnere.

— Olyan jól mulattunk — fejezte be elbeszélését vidáman — hogy még most is kacagunk, ha rá gondolunk. És a két szép nő kacagott jóízűen. Olyanok voltak így ketten, mint két pajkos gyerek. Én magam is kacagva váltam el tőlük, olyan jóízűen adták elő azt a bizonyos létrabiztort.

*

Gogg Krisztát, ezt a szép barna művésznőt — különösnek tetszik ugyan — de igen kevesen ismerik a színpadról. Azok, akik ismerik, a korzón csodálták meg sugár szép alakját és látták villogni szép fekete szemének a tüzeit. A művésznő nagyon megörült látogatásomnak.

— Csakhegy már egy újságíró is látok — örvendezett.

Arra a kérdésemre, hogy miképpen érzi magát Váradon, a szép Kriszta igen bánatosan felelt:

— A várost nagyon szeretem, de a színházat nem. Képzeld, nem adnak szerepeket. Pedig én úgy szeretnék játszani.

Kénytelen voltam neki is igazat adni. A rendkívül kellemes hangú, szép megjelenésű színésznőt érthetetlen módon mellőzik a színháznál. Vigasztalni kezdtem. Hamarosan mosolygásra is fordult az arca.

— Látja, most itt kell unatkoznom magamban. Egyedüli foglalkozásom: a zongorajáték.

A zongora teteje akkor is fel volt nyitva és a kottatartón egy új zeneszerző műve. A művésznőnél különben — amint meglepetve tapasztaltam — házirend is van. Az ajtóval szemben a színház szinlapjáról levágott, hatalmas betűkkel nyomtatott intelm kiabál a belépőhöz. Ez áll rajta:

Tilos a csók!

Eleinte nem igen értettem a dolgot, de amint elnéztem az előttem ülő szép leányt, igen természetesnek találtam ezt a jóakaratu kis figyelmeztetést. Azt hiszem, hogy emlékül sok látogatójámak eszébe jutna ilyes bolond gondolat ...

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 29-én az időjárás: enyhe, nyugaton elvélve csapadék.

— **A budapesti német főkonzul távozása.** A magyar fővárosban székelő német birodalmi konzulátus vezetőjét: *Schönburg-Waldenburg* Herman herceget kormánya ma felmentette állásától. A főkonzul elmozdításának indokául főleg az szolgál, hogy a herceg azt a tapintatlanságot és illetlenséget követte el, hogy egy körlevélben arra figyelmeztette a német kereskedőket és iparosokat, hogy inkább a bécsi kereskedő cégekkel, mint a magyarokkal lépjenek üzleti összeköttetésbe, mert ez utóbbiak nem megbízhatók és szolidak. A főkonzul e körlevéléről tudomást szerzett a magyar kormány is, amely azután előterjesztést tett a német külügyi kormánynál. A távozó főkonzul helyét egyelőre *Brockdorff-Rantzau* Ulrich gróf, a bécsi német nagykövetség eddigi tanácsosa foglalja el, aki a legközelebbi napokban ideérkezik, hogy a konzulátus ügyeit átvegye.

— **Lujza hercegnő és Mattasich házassága.** Beavatottak is megerősítik azt a hirt, hogy *Lujza* belga királyi hercegnő valóban visszatér Magyarországra, hol birtokot akar vásárolni, hogy férje társaságában nyugodtan élhesse le hátralévő éveit. Minden jel arra vall ugyanis és ebben ma már Brüsszelben sem kételkednek, hogy a hercegnő évekként ezelőtt törvényesen is házasságra lépett *Mattasich-Keglevich* gróffal, bár ez a házasság a katolikus egyház előtt addig, míg *Kóburg-Fülöp* herceg életben van, semmi módon sem érvényesíthető. A polgári világ, az etika szabályait megtartani kívánó társadalom előtt azonban mindenesetre más helyzete lesz az előkelő születésű hölgynek és áldozatkész lovagjának, ha mint *házasfelek* jelennek meg a színen. Ennek az ügynek összes benső részleteit nem vitathatjuk itt meg. Annyi azonban bebizonyosodott, hogy *Mattasich-Keglevich* gróf sohasem hamisított egyetlen váltót sem és csupán olyan előkelő személyek erkölcsi exponenséül vetette magát oda, akikhez hűség és hála fűzte. Hogy az így erkölcsi halottá degradált, nem annyira bűnös, mint könnyelműen szerelmes tiszt helyzete mennyire ferde azóta, legjobban az imádott asszony érzi, aki érette kész volt családot, tiszteletet, a szakításért följánlott dus apanázt, sőt a békét is: visszautasítani. Önmagának és a szerencsétlen tisztnek egyaránt tartozik az a hercegasszony, hogy amikor egy *Vaughan*-féle házasság árnyékában halt meg atyja, egy bizonytalan világitásu regény függőyei mögül mint *feleség* lépjen elő.

— **A trónörökös-pár Bratianunak.** Bécsből táviratozzák: *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és felesége, *Hohenberg* hercegnő örömeiket fejezték ki *Bratianu* román miniszterelnöknek, hogy állapotában örvendetes javulás állott be.

— **A gyoroki tanító ügye.** Mintegy két héttel ezelőtt — *Jäger Sámuelné* gyoroki lakosnő feljelentése következtében — *Rezik Albert* gyoroki tanító ellen nyomozást folytatott a hatóság. Minthogy a vád *teljesen alaptalannak és valótlannak bizonyult*, az aradi kir. ügyészség a további eljárást megszüntette. *Rezik* tanító több, mint egy évtizede működik Gyorokon a lakosság és fölöttes hatósága teljes megelégedése mellett és soha semmi panasz nem hangzott el ellene. Így a folyamatba tett nyomozat megszüntetése széles körben érthető megnyugvást keltett. A kiváló pedagógus működését már újból megkezdte Gyorokon.

— **A messinai földrengés évfordulója.** Ma volt az iszonyatos és egész dél Olaszországot végpusztulással fenyegetett földrengésnek első évfordulója, amikor Messina, a világ egyik legszebb része, néhány óra alatt romhalmazzá változott. Ebből az alkalomból — mint Messinából jelentik — ott emlékünnepelet tartottak, a melyen a földrengés területén fekvő összes községek küldöttségileg vettek részt. Római jelentés szerint az olasz flotta egyesület ma az idegen hadihajók parancsnokainak éretáblát nyújtott át, a melyen művész kezek remek domborműben örökítették meg azt a fenséges jelenetet, mikor a művelt nemzetek Olaszország segítségére siettek. Rómában ma az összes színházak és mulató helyek zárva vannak. Messinának ma mindössze ötvézezer lakosa van. Tavaly még százhatvankétezer ember élt boldogan ebben a földi paradicsomban.

— **Főkapitány és alkapitány fegyelmi ügye.** Nevezetes fegyelmi ügy foglalkoztatta tegnap délután Nagyvárád város fegyelmi választmányát. *Gerő Armin* rendőrkapitány és *Réz Bertalan* tb. alkapitány ismeretes fegyelmi ügyét tárgyalták, amely ezuttal másodizben került a fegyelmi bíróság elé. Egyszer már végig járta a fórumokat és felmentéssel végződött, a belügyminiszter azonban harmadfokban megváltoztatta a két előző határozatot és újabb vizsgálatot rendelt el. A vizsgálatot annak rendje és módja szerint újból leíratták s a fegyelmi bíróság másodszor is tárgyalás alá vette a fegyelmi ügy összes aktáit. Teljes három óra hosszáig tartott a fegyelmi bíróság tanácskozása, amely meglepő eredménnyel végződött. A fegyelmi bíróság ugyanis *másodszor már vétkesnek találta úgy a főkapitányt, mint az alkapitányt s ezért mindkettőjüket dorgálásra ítélte.* A kettős dorgálást nagy meglepetéssel fogadták a városházán, mert mindenki tudta, hogy a fegyelmi választmányban ugyanazon bírák ülnek, kik előző alkalommal fölmentették a két tisztviselőt. A fegyelmi bíróság indokolása szerint a főkapitányt azért terheli kötelességmulasztás, mert az alkapitányt pedig azért, hogy a főkapitány hozzájárulása nélkül *rendőri asszisztenciát adott privát feleknek.*

— **Csőd.** Az aradi királyi törvényszék *Waldmann* Herman talpai kereskedő ellen, saját kérelmére a csődöt elrendelte. Csődbiztosá *Heller Mór* dr. törvényszéki bírót, csődömeggondnokká *Glück Géza* dr. kiskisjenői ügyvédet nevezte ki.

— **Szociálista tüntetés a fővárosban.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Ma este 8 órakor szociálista tüntetés volt a fővárosban. A szociáldemokrata-párt négy helyen gyűlést tartott és a gyűlésekről, melyek legnépesebbje az Intim-színházban volt, mintegy ezer ember a Kossuth-párt helyisége elé vonult, ahol a koalíciót abcugolták és az általános választói jogot éltették. A rendőrség azonban minden előkészületet megtett. Összetűzés nem történt, mert a szociálisták az *Andrássy*-ut előtt a rendőrség felhívására szétszözltek. Letartóztatás nem történt.

— **Politikusok párbaja** Budapestről jelentik: *Laehne* Hugó és *Béla* Henrik országgyűlési képviselők között tudvalevőleg még karácsony előtt affér támadt egy hírlapi polémiaiból. A két fél megbízottai ma délelőtt kardpárbajban állapodtak meg, közönséges kardokkal, végkimerülésig. A párbajt ma este vívták meg a *Rákosi*-féle vívóteremben. *Béla* segédei voltak *Csajthay* Ferenc szerkesztő és *Hencz* Károly képviselő. *Laehne* Hugóé *Mansdorf* Béla báró és *Lovász* Márton. A párbajt *Hencz* vezette. Az első összecsapásnál *Laehne* a jobb keze középujjának felső részén súlyos vágást kapott, mire az orvosok a párbajt beszüntették. A felek kibékültek.

— **Eljegyzések.** *Bálint* Béla, a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesület tisztviselője eljegyezte *N. Szabados* József és neje, *Bauer* Lujza leányát, Luizkát.

Moskovitz Lajos, *Moskovitz* Jakab aradi kereskedő fia eljegyezte *Pauncz* Erzsike okl. polgári leányiskolai tanárnőt *Török-Kanizsáról*.

— *Kell* Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 131

— *Házasulandók* figyelmét felhívjuk *Bruckner* Lipót dus választéku butorraktárára. — *Neuman-palota.* 3701

— **Automobil-közlekedés Temesvár — Arad között?** Két érdekes tervet jelentenek Temesvárról. Az egyik szerint a temesvári városi villanytelep igazgatóságá azzal a szándékkal foglalkozik, hogy az üzem és a közönség érdekében egy olyan elektrómotor szerkezetű gépkocsit szerez be, mely a városi villanytelep céljaira állandóan készenlétben lenne és főképen az új vízerőműnek a villanyos központtal való gyors érintkezése céljából mutatkozik szükségesnek. A másik terv az *Idegenforgalmi vállalaté*, mely a városnak az idegen forgalom emelése iránt tett ajánlatot s egyszersmind bér-autoknak a városban való járatására kíván engedélyt nyerni és arra is vállalkozik, hogy *Temesvár és Mehalá, Temesvár és Arad*, valamint *Temesvár és Buzias* közt létesítsen auto-omnibusz közlekedést. A karlsbadi omnibusz-társulat, mely az ott tervezett villamos vasúti közlekedés létesítése esetén autoomnibusz közlekedését beszüntetni készül, már ajánlatot tett Temesvár városának motorkocsijainak eladása iránt. Ugy látszik, hogy a gyors forgalom fokozására irányuló igények Temesvárott is érvényesülésre törekszenek s kétségtelen, hogy a közönség érdekei ez újításokra vonatkozó tervek mielőbbi megvalósulását teszik kívánatosá avégből, hogy ezeket a modern gyors közlekedési eszközöket, melyek itt is előbb-utóbb megfognak honosulni, a közlekedő közönség mielőbb igénybe vehesse.

— **A katonai elszállásolás megváltása.** Azon háztulajdonosok, kik 1910. évre a katonai elszállásolást megváltani óhajtják, — ebbeli szándékukat január hó 2—14-ig a katonasügyosztálynál jelentésük be.

— Jubilált az alsós. A legnépszerűbb kártyajáték ebben az országban kétségtelenül az alsós. Minden ember alsózik, de kevesen tudják, hogy karácsony első napján volt az alsósnak huszonöt-évi jubileuma. Nagyváradon találták föl. Azelőtt régen tudvalevően a szelid, békességes felsős kalábriász járta, amelyet izgalmak nélkül, csöndes pipaszó mellett játszottak a jó öregak. A béla-kassza volt mindössze, ami a jámbor partnereket kivetette a sodrából, de az se járt kontrával. Az alsóshoz nem fűződik az igazi fölfedezés dicsősége, amennyiben voltaképp a régi kalábriász és a tarokk az őse. Ebből a két játékból kombinálta ki most huszonöt éve a váradi kereskedelmi csarnok zöldposztós asztalánál két uriember: *Kurländer Ede dr. ügyvéd és Breidez Ármin* nagykereskedő. Ők játszották először az alsókat, s másnap már minden nagyváradi kávéházban zengett, harsogott a trull ultimó. Így jert el az egész országban s vált népszerűvé a határokon túl is a tüzes, tempós, színes alsós.

— Agyonlőtt halász. Makóról különös büncselekmény híre érkezik. Kórodi Istvánt Apátfalván szenvedélyes halásznak és vadásznak ismerte minden ember. Karácsony estéjén, december 24-én este azzal bucsuzott el a családjától, hogy vadászni megy. A halászhathoz használt csolnakba ült s az apátfalvai oldalról átevezett a torontáli oldalra s ott lesbe állt. Vadászszerecséje, úgy látszik, nem hagyta eszerben, mert hat fécánt lőtt. Ennyi volt a nyakába akasztott zsákban, mikor a makói határban a csolnakot elfogták. A zsákmányt azonban, úgy látszik, keveselhetette, mert várt tovább. A lövéseket a Nákó Sándor gróf vadőrei is meghallhatták s mentek a durranás irányába nesztelenül. A vadorzót meg akarták fogni. Kórodi észrevette, hogy üldözik s szaladni kezdett a Maros partnak ama része felé, ahol ki volt kötve a csolnak. Három ember üldözhetette, mert ennyi lánnyow viz a partig s onnan visszafelé. Kórodi a kezébe szorított fegyverrel szaladt a csolnak helyéig. A csolnakot még eltudta oldani, bele is ugrott s elrugta a parttól. Ahogy elrugta a csolnakot, odaértek üldözői is. Megfogni már nem tudták, mert benn volt a csolnak a vizen. Utána lőttek s jól találtak. A lövések után Kórodi véresen, holtan bukott a csolnak fenekére. A rendőrség azonnal táviratozott az apátfalvai, nagyszentmiklósi és kiszoribori csendőrségnek, hogy minden irányban nyomozzanak. Kérdést intézett a nagyszentmiklósi főszolgabíróhoz is, hogy nem jelentkezett-e valamelyik vadőr tettes gyanánt? A rendőrség, a csendőrség segítségével erősen működik azon, hogy a tetteseket kinyomozza.

— Társasutazás a Rivierára. Január hó 22-én, igen szép és dus programmal, társasutazás indul az olasz és francia Rivierára. A társas kirándulás programja Milano, Genua, San Remo, Ospodaletti, Nizza Cannes, Beaulieu Cimiez, Monte-Carlo, Monaco, Mentone és Cap-Martin megtekintését öleli fel. A társaságnak Nizzában a karnevali ünnepek legszebbjeiben, többek között a karnevali herceg bevonulásának és az első konfetti és virágcsata ünnepélyének lefolyásában is része lesz. A kirándulást a Központi Menetjegyiroda rendezi, még pedig ezuttal rendkívül olcsón, amennyiben az egész utazás költsége — elsőrendű lakás és ellátás, továbbá a látóvalók belépődíja, sétatököszés a nizzai virágkorzón, borralalók stb. is beleértve — személyenként 480 korona. Részletes prospektus díjtalanul kapható Aradon az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, Budapesten pedig a Központi Menetjegyirodában Vigadó-tér 1.

— Megmérgezett operaénekes. Párisból táviratozzák: Tegnap letartóztatták a Louvre egyik alkalmazottját, egy *Bouret Mária* nevű leányt, aki meggyilkolta *Godart* párisi operaénekest. *Godart* már néhány nappal ezelőtt halt meg, de csak utóbb merültek fel gyanúok, melyek nyomán megállapították, hogy az énekművészt *Bouret Mária* mérgezte meg akkor, mikor az annál a családnál volt látogatásban, ahol a leány lakik. Kitűnt, hogy a leány *antipirin* helyett mérget adott *Godart*nak, mikor ez főfájásról panaszkodott. A leány különböző nevek alatt művészekkel, köztük *Godart*tal is szerelmi viszonyt folytatott. *Godart* igazán szerette a leányt, feleségül akarta venni és a leány, hogy a művésztől megszabaduljon, megmérgezte.

— A hipnozis áldozata. Szeged előkelő társaságának szenzációja van. Egy feltűnő szépségű urileányon súlyos idegbaj tört ki, a melynek következtében szanatóriumba kellett szállítani. A leány tragédiájának oka egy szegedi származású katonatiszt, aki Ausztriában állomásozó ezredétől három hónapi szabadságra Szegedre ment s ott tartózkodása alatt udvarolt a szerencsétlen végű urileánynak. Ismeretségük első napjaiban addig beszélt a gyöngye idegzetű leánynak, amíg az kedvet kapott a médium szerepre. Közeledett a tiszt elutazásának ideje. Ekkor a tiszt a delejes álomba merült leánynak megparancsolta, hogy menjen utána. Ezzel elutazott a tiszt s másnap követni akarta a leányt. Családja azonban erővel visszatartotta.

— Engedjetelek — könyörgött a leány — parancsolják, hát megyek.

Persze nem engedték. A leány elájult s nemsokára olyan súlyos mértékben tört ki rajta az idegbaj, hogy szanatóriumba kellett szállítani. Szeged uri köreiből, amelyekben most sok szó esik erről a rettenetes esetről, a tisztet okolják a leány tragikus sorsa miatt.

— Kifosztott ékszerbolt. Tegnap éjjel *Pancsován* ismeretlen tettesek betörték *Fischer Miksa* ékszerész üzletébe és onnan körülbelül nyolcvan darab arany gyűrűt és nagyszámu ékszert vittek el. A lopásról értesítették a temesvári rendőrséget is, mert az a gyanu merült fel, hogy a betörők Temesvár felé vették útjukat.

— Közeledik az újév és így mindenkinek ajánlatos, hogy nézze meg, vannak-e még névjegyél, hogy még kellő időben megrendelhesse az „*Aradi Nyomda Részvény Társaság*”-nál, ahol csinos kivitelben 100 darabot két koronáért kaphat. Vidékre két korona 20 fillér be- küldése ellenében bérmentve szállítjuk.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban dec. hó 28-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: *Rugl Péter* szobafestőnek *Terezia* nevű leánya. Elhalálozott: *Ottahal Ferenc* 13 hónapos fiú.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. *Weitzer János*-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— *Perzsa szőnyegraktáramat* a *Neuman-palotában* *Széchenyi*-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel *Schwarz Zsigmond*. 4392

— *Kobrak cipők* legjobbak a világon! Csak *Lányi Marcell*-nál a színházzal szemben, *Atzél Péter*-utca 1. kaphatók. 3884

— *Francia likörök* legbiztosabb készítésére, — bázilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisz*-nál. 17

TARKASÁGOK.

(A jó üzlet.) Ebben a versengő üzleti világban a kereskedőnek a legraffináltabb számításokkal kell dolgoznia, ha egy kis tisztességes polgári hasznot akar zsebre venni. Egy pécskai kereskedő beszélt el ma, hogy ő az aradi nagykereskedőkkel szemben milyen manőverekkel dolgozik:

— Amikor én bejövök Aradra vásárolni, — mondotta — mindig készpénzért vásárolok, mert így leszorítom az árakat. Ha látom, hogy a nagykereskedő meg van velem elégedve, kezét dörzsöli és kérdi:

— Kedvesem, mikor lesz újból szerencsém? — akkor tudom, hogy ő csinált jó üzletet és én drágán fizetem meg a portékát.

Nekem az kell, ha a nagykereskedő így szól hozzám:

— Maga zsvány, maga haramia, maga utonálló, meg akar engem rabolni? Maga az én családomat tönkre teszi.

Ezt szeretem én hallani, mert tudom, hogy ilyenkor én csinálom jó üzletet.

(A béke.) Két atyafi jelent meg karácsony előtt való nap *Bozóky Mátvás* büntető járásbíró előtt. Valami kölcsönös becsületsértés miatt jelentették fel egymást:

— Béküljenek ki szépen — mondotta nekik a bíró a tárgyalás előtt. — Látják, holnap szent karácsony napja van, bocsássanak meg egymásnak a szeretet ünnepén.

Egy ideig zavartan forgatták a peres felek sapkáikat, de nem tudtak ellent állni a bíró szelid, békítő szavainak. Kibékültek, kölcsönösen bocsánatot kértek, sőt a megbocsátás jeléül kezét is fogtak egymással.

Alig léptek ki a bíró szobájából, a folyosón odaszól egyik, a másiknak:

— De azért marad minden a régiben!

(A tévedés.) Egyik kollegánkkal történt meg ma ez a mulatságos história. Beült a Központi kávéházba és felakasztotta télikabátját. Kis idő múlva telefonon áthívta valaki a Hungária kávéházba. Az újságíró csak úgy kis kabátban futott át. Amint egy negyedóra múlva visszament, utközben az *Andrássy*-téren találkozott egy nyurga fiatal urral, aki hosszú lépésekkel igyekezik a kollega télikabátjában:

— Pardon apám, — lépett hozzá az újságíró és megfogta gallérját, — legyen szíves jöjjön csak vissza velem a Központiba.

Az idegen szó nélkül megfordult és visszament kollegánkkal a kávéházba:

— És most, édesem, tegye le a kabátomat s szépen akassza vissza ide a fogausra.

A nyurga ur csendes megadással teljesíti a rendelkezést.

— Pardon, tévedés volt, — rebegte. És télikabát nélkül kiosont a kávéházból.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. K. Budapest. Figyelemre méltó, ötletes és avatott kézre valló sorait kézhez kaptuk. Tekintettel azonban, hogy az említett kérdésben a közleményeket lezártuk, elkésett sorait sajnálatunkra már nem közölhetjük. Köszönet a lekötölező figyelmességért.

Leányzsor. Sajnos, ez nem közölhető. Kapunk még onnan jobbat is.

Pápa. Az üdvözlésért köszönet. Minden úgy történt, ahogyan írta. A naptár iránt intézkedtünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, dec. 28.

A csapadék állandósulása következtében a gazdasági munkálatok késedelmet szenvednek. A vetésekről eddig a legjobb vélemények hallhatók.

Az esős időjárás a mezőgazdasági állapotra általában kedvezőnek bizonyult.

A mai piacon eladásra került:

500 mm. buza	13:60—13:70
500 mm. tengeri	5:60—5:70
Rozs	9:20
Zab	7:—
Árpa	6:70

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 28.

Amerika $\frac{1}{4}$ -el magasabb. Kínálat, vételkésv korlátozott, 7000 mm. változatlan.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.62—6.63	6.63—6.64
Buza 1910. áprílisa	13.90—13.91	13.93—13.94
Zab 1910. áprílisa	7.59—7.60	7.59—7.60
Rozs 1910. áprílisa	9.86—9.87	9.86—9.87
Buza 1910. októberre	11.77—11.78	11.77—11.78
Buza 1910. májusra	13.74—13.75	13.77—13.78
Rozs 1910. októberre	8.86—8.87	8.85—8.86

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	—	—	—	673.50
Magyar hitelrészvény	—	—	—	791.—
Allamvasút	—	—	—	748.25

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. december 28.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	13:35—13:45
76	13:50—13:60
77	13:60—13:70
78	13:70—13:80

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	13:30—13:40
Rozs új	8:90—9:00
Árpa új	6:30—6:40
Zab új	6:70—6:80
Tengeri régi	5:50—5:55

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 28. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig — rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 154—155 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 154—155 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—146 fillérig.

Sertélelétszám: december hó 28. napján volt készlet 22366 darab, december 24. napján felhajtott 143 darab, dec. 24. napján elszállított 546 darab, december 25. napjára maradt készletben: 22363 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata élénk.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

IDEGENEK ARADON.

— December 28. —

Fehér Kereszt szálloda. Krigshaber János utazó Bécs. — Grünvald Nándor utazó Budapest. — Kugel Dezső dr. ügyvéd Brád. — Goldberger Ernő mérnök Budapest. — Kállich Jakab utazó Budapest. — Kéri Andor utazó Ujvidék. — Márkus Izidor gyógyszerész Belgrád. — Kovács József vaskereskedő Budapest.

Központi szálloda. Kiss Mór utazó Szolnok. — Zeitler Arthur utazó Szolnok. — Szücs Géza utazó Szolnok. — Glück Samu kereskedő Makó. — Félix Benő utazó Budapest. — Álmos Sándor igazgató Temesvár. — Goldstein Mór utazó Nagyvárad. — Montag Dezső birtokos Berzova. — Kende Artur kereskedő Szeged. — Messer Dezső ügyvéd Pankota. — Deutsch Dezső utazó Nagyvárad. — Robitsek Sándor utazó Nagyvárad. —

Guttman Henrik utazó Budapest. — Singer Lipót utazó Budapest. — Weisz Lajos bérlő Pankota. — Alföldi Dezső utazó Budapest. — Gyenes Hugó utazó Nagybecskerek. — Szeszler Sándor birtokos Budapest.

Pannonia szálloda. Verbitszky Károlyné birtokos Tornya. — Metz József magánzó Almáskamarás. — Klingler Ferenc tanító Almáskamarás. — Brásini Domokos magánzó Budapest. — Rostás István kereskedő Magyar-Pécska. — Kera Karácsony birtokos Borosjenő. — Popovits Döme lelkes Csermő. — Lepkovits Gyula utazó Beél. — Fleischmann Márkus állatorvos Kőhalom. — Zerbes János jegyző Homoród. — Márkus Mihály jegyző Magyaróvár. — Bugy Mihály birtokos Csermő. — Popa György dr. ügyvéd Buttyin. — Markovits Sámuel utazó Budapest. — Nogál Károly ügyvéd Ujszentanna. — Köbl József utazó Budapest. — Szeidl János jegyző Kassa. — Putics András körjegyző Korayavica.

Az aradi könyvnyomdászok "GUTENBERG"-dalköre által tartandó Művészeti éven, amely a Fehér Kereszt szálloda **Január 1-én** (szombaton) disztermében :: **Január 1-én** lesz, föllépnek: **DIÓSSY NUSI, SZALAY ARANKA, LEÖVEY LEÓ, CSANYI MÁTYÁS.** — Bővebbet a meghívó nyújt.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi december hó 29-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Pásztor József. Zenéjét szerzte Bródy Miksa verseire Vincze Zsigmond.

SZEMÉLYEK:

XII. Balduin	Beregi S.	Rendőrmin.	Boda Ferenc
Henriette	Dióssy Nusi	Catherine	Benkőné
Max, trombitás	Leövey Leó	Keresztáros	Kutesár L.
Molly	Rontay B.	Üdvarmester	Gerő János
Igazgató	Polgár S.	Örmester	Endrey Gy.
Pénzügymin.	Várnay J.	Lakaj	Szabó Gyula

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonfi-utca 1. szám, Szabadnag-tér mellett.)

Műsor 1909. december 29-én, szerda:

1. Aki nem tud aludni. Bohózat. — 2. A piemonti hegy-ségek. Természet után. — 3. Mitróz tréfák. Mulatságos. — 4. Ügétő verseny Budapest. Sportkép. — 5. Király és a kard. Dráma. — 6. Háború a levegőben. Látványosság. — 7. Szeszélyes baba. Humoros. — 8. Salome örültje. Bohózat.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

NYILTÉR.

zöl gyomor, vesé, hólyag és
bélbetegségeknél oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

ujévi meglepetés!

∴ egy gyönyörű ∴

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántesont, teknőc, teknőc utánzat esont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronáig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó-, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal.
3511

Legfinomabb Francia

Illatszer újdonságok

dus választékban.

Rendkívül izléses japán mintájú

Illatszer dobozok

(Kazetták)

2 üveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

Újévre.

Legdivatosabb

névjegyek

azonnali készítése.

Ifjúsági iratok,

disz művek

és

Képeskönyvek

egyszer átolvasva, tiszta állapotban

félárban

kaphatók. — Minden újdonság
raktáron. Terjedelmes jegyzék-
kel készséggel szolgálók.

Legújabb társasjátékok.

Diszlevélpapírokat

csaknem saját árban árusítok.

Zenemű újdonságok,

emlékkönyvek,

imakönyvek

dus választéka.

90,000 kötetes kölcsönkönyvtár.

Zeneműkölcsönző intézet.

Kiváló tisztelettel

2544

Kerpel

Izsó

könyv- és papirkereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20.

Telefon 385. szám.

Szénüzletünket

Andrassy-tér 14. sz. Hermann-paletából
jelentékenyen megnagyobbítva
Boros Béni-tér 2. szám
saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

≡ áthelyeztük. ≡

Állandóan nagy készletben mindenkor legju-
tányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Porosz bányákból
kőszén és kokszt,
kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bük-faszén.

Szállítványainkat pontosan
mérve, plombázott zsákokban, a
miniszteri és főkapitányi rende-
let szerint teljesítjük.

Becsés rendelvényeit új iroda-ban úgy mint
eddig személyesen, levelező-lapon agy

Telefon szám 139

kérjük a jegyzőnk figyelmes és gondos szolgálá-
tunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

szénagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Olcsóbb lett

a

SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szük-
ségletét már most szerzi be,
vagy jegyezteti elő, 25 %-ot
megtakarít!

Légszuszogó kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Porosz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Restált pormentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénagykereskedőnél

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Ingusz I. és Fia

NAGY

ujjévi

mű és könyv-

kiállítása.

Megtekinthető vételkötelezettség
nélkül.

Képeskönyvek magyar, német, angol
és francia szöveggel. Árak 20 fill-
lértől 10 koronáig.

Meséskönyvek 5—10 éves gyermekek
számára magyar, német, francia
nyelven. Árak 50 fill.-től 8 koronáig.

Ifjúsági iratok 11—16 éves fiúk és
leányok számára. Utleírások. Regé-
nyes elbeszélések. Népszerű tudom-
ányos könyvek, magyar, német,
francia, angol nyelven. Árak 1—12
koronáig.

**Ajándék művek felnőttek szá-
mára** a magyar és a világirodalom
legkiválóbb termékei karácsonyi
diszkiadások, **alkalmi vételek.**

Imakönyvek katolikusok és protes-
tánsok számára Hock János, Tár-
konyi, Albach, Szász, Tompa, Révész,
könyvei 1 koronától 30 koronáig.

Társas játékok. Nem a sablonos tu-
catjáték, hanem szellemes, mulat-
tató és tanító mulatság. 1909—10
évi újdonságok.

**Áraink szolidak és
olcsók. Vevőink
minden nagy han-
gon hirdetett lát-
szólagos árleszál-
lításnál olcsóbban
vásárolhatnak.**

Főüzletünk ez évben lett új
modern árukkal felszerelve,
viszamaradt, elavult

661 **árunk nincs.**

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és Fia Arad,
könyv-, papir- és zeneműkereskedése
főüzlet Andrassy-tér 16. fiók-
üzlet Weitzer János-u.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kecskeméti fajalmák

gyönyörű válogatott, ötkilós postacsomagokban 8. — koronáért szállít Sandberg Salo (bejegyzett cég) Kecskemét. 4758

Ujévi ajándéokra

alkalmas papíráru-különlegességek mélyen lezállított áron. Litografált és nyomtatott névjegyek üdvözlő és képes levelezőlapok legnagyobb tárlata. 110.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Krausz Paulin Színház-épület. 3241

Egy a fűszer-,

termény és italárak kezelésében teljesen jártas, a magyar, német és román nyelvet bíró óvadék képes fiatal ember mint raktárnok azonnali belépésre kerestetik Steiner Ferencnél, nagykereskedő Dév. 4807

Magánpénzeket

legmagasabb kamattal elhelyezek. Cim kiadóba. 4841

Keresek

január elsejére egy ügyes segédet, ki fűszer és rövidáru szakmában jártas, magyar és román nyelvet bírja, igényeit jelölve, Berkovits Hermann, Brád. 48

Jó kézírással

bíró keresztény kisasszony (asszony) elsőrendű kereskedelmi irodába azonnali felvételre kerestetik. Gépírók előnyben részesülnek. Ajánlatok „pontos” jelige alatt a kiadói hivatalba kéretnek. 4865

Pénzbeszedőnek

ajánlkozik teljesen megbízható, meglehetősen kora férfi. Szerényebb díjazással is elmegy. 4855

Kiadó

forgalmas helyen üzlethelyiség és 2 szobás lakás mellékhelyiséggel azonnal, külön is. Értekezhetni lehet Nagy Sándor-utca 5. háztulajdonosnál. 4872

Névjegyek

divatos kivitelben, litografálva, nyomtatva vagy dombornyomással. Ujévillevezető-lapokból gyönyörű üdvözlők! a készleten lévő legfinomabb díszlevegőpapírokat csaknem saját árban áruistom. Legújabb társasjátékok óriási választéka. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90.000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30.000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpel Izsó, könyv és papírkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz. Telefon 365. 3911

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

cipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legújtanosabb árak mellett. Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítik, ugyszintén javításokat is.

További szives pártfogást kér, kitünő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 3715

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

17—1909. kpv.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy az 910. évre érvényesül biró országos képviselő választók névjegyzékének a mai napon véglegesen megállapított egy hiteles példánya az 1899 évi XV. t. c. 150 §-ának megfelelően Beles János kir. közjegyzőnél Aradon letétetett, akitől a névjegyzékre vonatkozólag, a szabályszerű díjak mellett, egyesek részére másolatok, kivonatok, bizonylatok és hitelesítések kivehetők.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1909. évi december hó 24-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
polgármester, elnök.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

A kinek

ismerettség híján
házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatársra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre, kulcsárra, gazdaszóra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

oladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

„Gyöngyvírág”

Levél ment úgy ahogy kívánta. 4866

Azonnal kiadó

szép nagy szoba butor nélkül, ugyanott jó házi koszt is kapható. Orczy-utca 25. sz. 4878

Gépíró

gyorsírásban is jártas, jelentkezők azonnal az ipartestületen Kaszab Gézánál. 4877

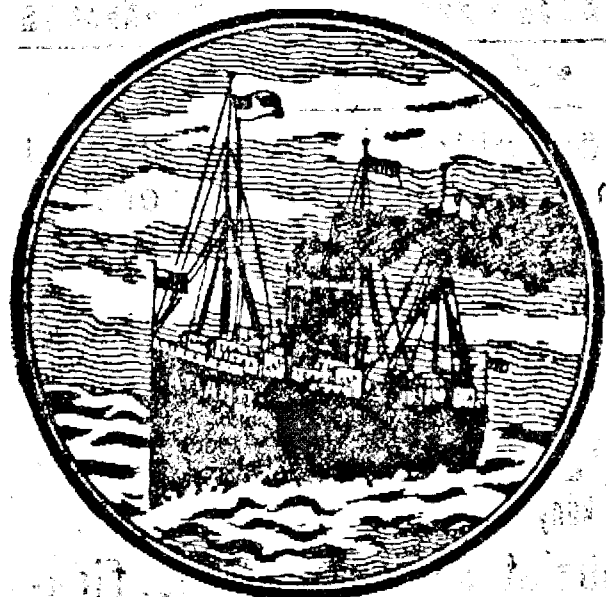
Olcsó levélpapír

100 vászon Hartyalen levélpapír, és 100 boríték selyempapírbéléssel, dobozban 2.40 kor. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 173

Déván,

a piactér legélénkebb forgalmu helyén egy csinosan berendezett, állandó uri vevő körrel bíró jó menetelű fűszer és csemege üzlet trafik és korlátoltitalmérési joggal 1910. január havában eladó. Atvételhez 10 20.000 korona szükséges. Értekezhetni Steiner Ferencnél nagykereskedő Déván. 4806

TELEFON 609. SZ.

TELEFON 609. SZ.

HOL VÁSÁROLHATUNK

LEGOLCSÓBBAN és LEGJOBBAN

KÁVÉ, TEA, RUM

és egyéb e speciális szakmába vágó cikket? 4237

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 20. SZÁM

kávé- és tea-behozatal-nál

AVANTUR

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyárának festékével.